

Jaroslav Durych: Sedmdesátiletí Pia XI.

„Ejhle, kněz veliký, který ve dnech svých zalíbil se Bohu“, můžeme říci s jásotem hymny v den, kdy papež Pius XI. dožívá se svého sedmdesátého roku. Papež jest zasnouben s církví a jest s ní spojen láskou; tato láska může být skryta v samém úřadě, může zůstat neosobní a působiti jen mocí úřadu; ale může býti také osobní, může vycházeti nejen z úřadu, ale i z ohně, kterým hoří duch a srdce. Ke každému papeži jsme vázáni láskou a z lásky té vyplývá poslušnost; ale i v této lásce jsou různé rozdíly. Ukážeme to na příklad tím, že v den, kdy přišla před pěti lety zpráva o výsledku volby papeže, třeba jsme tenkrát o novém papeži ničeho nevěděli, přece jen jsme se zaradovali velmi srdečně z toho, že si dal jméno Pius. To už samo něco znamenalo, totiž slib, že bude pokračovati v díle papežů Piů, které nad veškeru pochybnost bylo duchovní a svaté.

Z jeho dřívějšího života dvě věci se nás zvláště dotýkají svým obrazným významem. Jeho jméno bylo Achille Ratti. Achilles bylo původně jméno statečného bojovníka. Můžeme je považovati za znamení, neboť doba panování nynějšího papeže opravdu si žádá statečného bojovníka a víry neohrožené.

Druhou pak věcí bylo to, že nynější papež v dřívějších dobách byl věhlasným alpinistou, který vystoupil na nejvyšší evropské vrcholy, hledaje nových cest. Vznešenost hor, která ho vábila a přitahovala, byla obrazem vznešenosti duchovní.

Jeho dosavadní působení ukázalo, že jest papežem, který si zasluhuje lásky a oddanosti nejen svým svrchovaným úřadem, ale i svou vlastní osobní a duchovní činností; vstoupil na cestu papežů svatých.

Papež není pro nás jen nejvyšší správce a úředník, ale především je to otec. Jsou chvíle v životě církve nebo národů, ba i jednotlivců, kdy je třeba papežské otcovské ochrany nebo otcovské lásky. Pak si věřící uvědomují, čím jest církvi papež. Že to není jen člověk s titulem, representant, nejvyšší administrátor a soudce lidské společnosti, nýbrž skutečný náměstek Kristův, jemuž jedinému byla dána všechna moc. Papež tedy není snad nějaký primus inter pares, první mezi sobě rovnými, nýbrž první nade všemi. Nelze se před ním za nikoho schovávat, když volá k poslušnosti a k povinnosti. Jeho slovo musí býti slyšeno a zachovááno před slovy jiných lidí, dokud ovšem mluví a jedná z moci svého úřadu, nebo ex cathedra. Nelze se proti němu vymlouvat na zvyky, které nebyly od něho nebo od jeho předchůdců potvrzeny. A nařizuje-li něco z moci svého úřadu celé církvi, pak to platí okamžitě a závazně před všemi příkazy jinými. Vůle papežova musí být slyšena ode všech katolíků, neboť papež jest otcem všech.

Modlitby, které při mši svaté čte kněz za papeže a za církev, jsou tak důležité, že do obřadu mše svaté musily býti pojaty, abychom jejich důležitost viděli obzvláště potvrzenou, abychom viděli, jak velikou a vážnou povinností jest pro nás pro všechny pravý a skutečný synovský poměr k papeži. Tento zákon dětské poslušnosti vůči otci musí býti vrostlý v našich srdcích, jinak bychom nemohli poznati slávu a moc církevního řádu a také bychom nemohli milovat svou církev. Koho máme milovati, toho musíme poznati, to jest nutnost nejen mravní, ale i zvyková. Máme-li milovati papeže — a bez lásky obtížná jest poslušnost - musíme se k němu blížit aspoň ve svém rozumu poznáváním našeho poměru k němu a jeho poměru k nám. Je to nutný prostředek k pochopení církve; pochopení církve — to jest vlastně účel veškeré křesťanské inteligence. A je třeba milovati církev a papeže poslouchati bez ohledu na jakékoliv lidi a jakékoliv zájmy, poslouchati statečně a pozorně a nedati se másti ani od těch, kteří chtějí dokazovat, že církvi lze posloužiti lépe všelijakými kompromisy a ohledy na praktické zřetele, čili že chytráctví jest záslušnější než plnění zákona.

Papež je daleko, ale ne zas tak daleko; odvrátíme-li svou pozornost od falešných proroků a dáme-li pozor na jeho slova, uvidíme, že může být docela blízko, tak jako mezi námi. A Pius XI. si zaslouhuje, abychom ho znali dobře.

MODLÍME SE ZA OTCE NAŠEHO PIA: BŮH JEJ ZACHOVEJ, PLŇ ŽIVOTEM, ŽEHNEJ JEHO POZEMSKÉ POUTI, NEVYDÁVEJ HO V RUCE NEPŘÁTEL

P. Met. Habáň O. P., Modlitba.

Kurs duchovního života 13.

Rozumný tvor poznává z propasti své nicoty závislost na Bohu, jenž jest vším.

Závislost na první Příčině neodvislé, od níž vše závisí, nezměnitelné, na jejíž pokyn střídá se a mění v největším souladu.

Bůh proniká svou silou do nejtajemnějších záhybů bytí, od něho pochází a jest zachovááno bytí samo, neboť velmi se liší činnost tvora, který může vykonati tuto určitou, omezenou věc od působení Božího tvořícího bytí vůbec, neboť podstatou Boží jest bytí samo, kdežto tvorové obdrželi bytí konečné, přiměřené podmětu přijímajícímu. Jedině bytí samo může vytvořiti celé bytí, a nejen toto bytí, neboť má plnost bytí, má zdroj bytí, z něhož každá jiná věc čerpá bytí. Omne quod est tale per participationem, reducitur ad id, quod est tale per essen-iam, jest všeobecný princip sv. Tomáše, na němž staví závislost všeho stvořeného, které má určité, omezené a přijaté bytí, na Bohu, jenž jest esse subsistens.

Bůh jest základem a zdrojem všeho bytí a vše bytí zachovává v jeho trvání, neboť by se rozpadla v nic, kdyby je tvorná síla Boží neudržovala v jeho bytí. Důvod toho jest tíž, jako přestává dění nějaké věci, již koná druhá příčina, když přestane působiti druhá příčina; tak přestává samo bytí nějaké věci, přestane-li působiti, to jest, je zachovávatí první příčina, jež není příčinou dění, nýbrž bytí samého.

Naše závislost na Bohu, prvním principu, budí v rozumném tvoru povinnost, aby uznal své nic a ukázal Pánu své poddanství, tak jako je ukazuje celý vesmír, v němž postavil Bůh nezměnitelné zákony. Bouře a krupobití, vítr i jas slunce plní jeho vůli a žádné jeho dílo neporuší vymezených hranic, vše ukazuje svou závislost na jeho moudrosti.

Z hlubiny lidské duše zaznívá zřetelný hlas velící pokořiti se před Nejvyšším, uznati svou závislost od něho, vzdáti mu příslušnou úctu a tíhnouti ke spojení s ním, neb On jest i posledním cílem. Cit odvislosti a úcty k Nejvyššímu není jen slepou, nejasnou ozvěnou sentimentálnosti, neodvislou od rozumu, pocházející z podvědomí, z neznámého ústrojí, naopak, rozum na prvním místě chápe odvislost a poznává, že první Příčina všeho jest hodna úcty pro svou vznešenost a to i u lidí nejnižšího vzdělání, kteří prozrazují svou odvislost od něčeho vyššího, jakkoliv to nazývají, různým kultem. Lze spatřiti i po kostrbatých skalách všemožných bludů o pojmu bytosti, od níž člověk závisí, paprsek čistého světla rozumu, jenž vnuká tvoru oprávněnost, vznešenost a nutnost úcty k Bohu pro jeho svrchovanost.

Koná-li člověk svou povinnost, již mu diktuje rozum, získá si častým opakováním skutku pocty Bohu přináležící v duši ctnost, která dává stálost a snadnost a jakousi rozkoš při vzdávání pocty Bohu. Získaná ctnost nábožnosti se uplatňuje v přirozeném řádě. V nadpřirozeném řádě, kam je lidstvo pozdviženo, jest potřeba vlité ctnosti, která vzdává čest Bohu, jak ho poznává ze zjevení, totiž dobrého Otce, který z nesmírné lásky pozvedl lidstvo k patření své bytosti. Aby tedy byla shoda, úměrnost mezi skutkem, jej podává ubohý tvor, a Bohem původcem nadpřirozeného řádu lásky, musí být v člověku nadpřirozené, vlité uschopnění.

Tím se stává bohopocta díkem a úctou dítěte k Otci nebeskému, v jehož objetí je poslední a jediná lidská blaženost a ztrácí neužitečný strach před přísným, neúprosným Pánem. V duši v nadpřirozeném řádě roste bázeň úctyplná před nejvyšším svatým Otcem.

Prvním vzletem, jímž zalétá člověk do vyšších končin otcovské lásky Boží, je pobožnost, první čin ctnosti zbožnosti. Duše lidská podává jím Všemohoucímu, co má nejdražšího, svou vůli, obětuje ji s ochotou do vůle Pána a vyjadřuje

mu svou povolnost plniti, cokoliv od ní vyžaduje, aby mu sloužila a jeho čest množila. To jest vznešená oběť, již vyžaduje tak často Hospodin od svého vyvoleného lidu. Podstatná zbožnost nezáleží tedy v citu, o němž jsme se zmínili, nýbrž v obětování své vůle Bohu, která jest připravenou sloužití Hospodinu.

Vnitřní rozkoš, již duše často oplývá při hrdinné oběti své vůle, jest jen účinkem podstatné zbožnosti. Rozvážná povolnost vůle, s jakou se ukazuje ochotnou oddati se službě Pána, má nesmírný význam v prospěchu duchovního života. Upevňuje mysl v Bohu.

Rozjímání a nazírání, v nichž duše proniká do hlubšího poznání Boha, jsou příčinou oběti vůle, která jde slepě za poznáním dobra, Bůh pak je nejvyšším Dobrem.

Obětuje-li se Bohu vůle, žertva chvály má ohromný význam, neboť vůle hýbe všechny ostatní mocnosti v člověku.

Člověk má ještě jinou schopnost, vznešenější než první, poněvadž její předmět jest vznešenějším, má rozum, jehož předmětem jest pravda.

Rozum naplněný vznešenějším předmětem jest vznešenější schopností než vůle, a člověk, cítě přirozeně potřebu vzdávati Bohu, svrchovanému Pánu, čest a slávu, vyjadřuje ji obětí. Nejvznešenější tedy obětí, již člověk ukazuje své poddanství, jest modlitba, v níž rozumný tvor obětuje svůj rozum první Pravdě, aby svou všemohoucností pomohla nedostatku ubohého tvora. Rozum pořádá v modlitbě, čeho se slabosti nedostává, a tím naznačuje svou poddanost, ubohost a slabost.

Dobry Otec přijímá pokorné vyznání rozumu a sesílá pomoc dle potřeby. Duše stoupá k Bohu v modlitbě po nejlepších perutích, modlitba jest důstojnou rozumného tvora, neb vychází z hlubiny lidské přirozenosti, koření v přirozené závislosti člověka, tvora na Bohu, nejvyšším Pánu, jehož všemohoucnost může pomoci nedostatkům, které člověk v sobě cítí.

Silv. M. Braitto, Na srdci Božím.

O vnitřním životě. — Kurs duchovního života 14.

Duše naše potřebuje modlitby. Modlitbou dotýká se Boha, od něhož čerpá nesmrtelnou sílu, chutná Boha, poznává Boha, začíná tušiti Boha v jeho intimním životě. Modlitbou se člověk povznáší do života věčného, nadpřirozeného. Modlitba pak všechna musí cílit a konečně vyústiti v prosbě k Bohu o Boha, musí býti vyjádřením Tomášova velkolepého shrnutí duchovního života: Nic, Pane, než Tebe! Jest jeden druh modlitby, který zahrnuje všechny ostatní druhy, který jest modlitbou nejúčinnější.

Vnitřní život nemůže postupovati bez modlitby. Pokrok duchovní jest vzrůst v Bohu. Nutno tudíž vnořiti se do Boha, vrůstí do něho. Modlitba nás svazuje s Bohem. Musíme konečně přijíti k onomu stavu, ve kterém se duše nadšeně a velkomyslně odevzdává Bohu, ve které se mu obětuje, dává uchváčena jeho velikostí. Toť devotio, zbožnost, oddání sebe, radostné přilnutí k Bohu, kdy se Bůh stává naším ovzduším, kdy patříme Bohu, každou žilkou chceme k Bohu a jdeme též k němu. Toť cílem křesťanského života dostati se takto blízko k Bohu, přemoci hmotu a sklon k ní a stále žíti s Bohem, v Bohu a z Boha.

Sv. Tomáš se táže, co že nás přivede k tomuto úzkému spojení s Bohem. Nejprve odpovídá krásně tomášovsky. Vlastní příčinou zbožnosti je Bůh, který volá, koho chce, který volá i nás. Ostatní příčiny jsou právě prostředky a cesty tohoto volání Božího. Cesta nejrychlejší pak a nejúčinnější je vnitřní modlitba, ať již rozjímavá nebo u duší pokročilých nazírává.

Sv. Tomáš pojednává o tom v 2. II. q. 82. art. 3. své Summy. Dí: „Vnitřní příčina naší zbožnosti musí být rozjímání... Bylo řečeno, že zbožnost jest úkonem vůle, kterým se člověk ochotně oddá Boží službě. Každý však úkon vůle plyne z nějaké úvahy, neb předmětem vůle jest rozumové dobro... A proto je nutno, aby vnitřní modlitba byla příčinou zbožnosti, když totiž člověk vnitřní modlitbou přijde k tomu, aby se oddal Boží službě. K tomu pak přivádí dvojí úvaha;

jedna totiž se strany Boží dobroty a jeho dobrodiní... Tato úvaha zanítí lásku, která jest bezprostřední příčinou zbožnosti. Druhá úvaha všímá si člověka a jeho chyb a nedostatků, pro něž potřebuje opřít se o Boha... Tato úvaha zamezí troufalost, která člověku brání poddati se Bohu, když se spolehne na sebe...“

Hle, program vnitřní modlitby. Slavný kardinál Caietanus praví ve výkladu k tomuto článku: Zbožnost a ctnosti rodí se z této vnitřní modlitby. Duchovně žijícím lidem měla by býti denním chlebem tato vnitřní modlitba, měli by zanechat věčného drmolání mnohomluvných ústních modliteb (omisso vocalium orationum multiloquio voluntario). A dí přísně, že, kdo aspoň jednou za den se nepohrouží do vnitřní modlitby, nemůže ani sloužit duchovně žijícím člověkem.

Jak všeobecně označíte tuto vnitřní modlitbu? Jest to modlitba, kterou zvedá se duše k Bohu beze slov a formulek, aby mu vzdala svou čest a stala se lepší, jest to dětinné hovoření s Bohem o jeho dokonalostech a pozorování vlastních nedokonalostí v Boží kráse s prosbou o pomoc a rozhodnutím přiblížit se k onomu tak dokonalému Bohu, ničením od kořene hříchů, chyb, nedostatků a zárodků jich. V obyčejné, všem přístupné vnitřní modlitbě pracuje rozum osvětlený věrou a Duchem sv., pracuje cit i vůle, pomáhá i obrazivost. Věřou a ohněm Ducha sv. ozářený duch ponoří se klidně do tajemství Božích, do jeho vlastností, zpřítomňuje si Boha, obdivuje ho, klaní se mu, prosí za odpuštění, že ubohý tvor tolik urážel tak nekonečnou Velebnost, poznává úmysly Boží s duší, že má býti podobna Otcí, a prosí o přispění. Naslouchá hlasu Páně, kde dlužno nasadit páky, a pak dí: ano, jdu! S počátku vydatně pomáhá obrazivost. Včas Duch vanoucí, kde chce, odtrhne od přílišného lpění na obrazivosti a nese výše. Začátečník pozoruje Boží velikost, jak dí sv. Tomáš, a dle téhož učitele v zápětí srovnává se svou ubohostí. Svléká se s hříchů a činí první krůčky. Dále již pak převládá snaha o připodobnění se Bohu ctnostmi. Rozjímající po úvaze snaží se zažít pravdy, snaží se, aby mu vešly v krev, v život. Ale rozjímání nesmí se otáčeti kolem člověka, to by mluvil se sebou a ne s Bohem. Stále a stále musí se vracet k Bohu, úpět k němu, vzdychati, toužiti. Tak radí i sv. Terezie (Svéživotopis 13. hl. ke konci): Ať se (duše rozjímající) nevyčerpává stálým hledáním, nýbrž ať dlí s Kristem, drže rozum v tichu... Rozum nesmí nás v takových chvílích roznáseti po celém vesmíru, nesmí nás zavrtávat do nás, musí spíše žít z Boha, sytiti se jím...

A teď vím, že mi mnohý řekne: To je jen pro lidi, kteří jsou výše a blíže k Bohu. Pro všechny jest vnitřní modlitba, neb všichni mají se co nejtěsněji přivínouti k Bohu. Sv. Terezie přímo praví: „Všichni mají začít tento druh modlitby, pokračovati v něm a v něm též dostupiti vrchole.“

Postupně promluvíme o metodě, o všem přístupných stupních vnitřní modlitby a o dalším postupu vnitřního života.

P. Em. Soukup O. P., To jediné...

Kurs duchovního života 15.

„To jediné máme na tom světě, že se živíme Jeho Tělem“ — psal sv. Jeronym u betlemské jeskyně po zkušenostech se vším, co chce člověka povznášeti. Je to vlastně useknutá věta, známe ten tvar řeči a také jeho pokračování: a kdybychom toho neměli...

Co by bylo, kdybychom se neživil Jeho Tělem? Snad za chvíli vzejde tušení, že bychom opravdu nic neměli, kdybychom toho jediného neměli, kdybychom se neživil Jeho Tělem.

Tážeme se těch, kteří vpravdě měli, aby nám pověděli, co měli. Svatí Otcové měli a požívali ještě pod dojmem a jaksi ve stínu Večeřadla a praví, co měli:

„Kristus v nás mírní krutý zákon těla, utiňuje rozbouřenou duši.“ (Cyril Jer.) Velká sv. Terezie dokonce tvrdí takový vliv Eucharistie na tělo, že mírní bolesti a uzdravuje.

„Tohoto denního Chleba požíváme na vyléčení denních slabostí.“ (Ambrož.) „Zhřeší duše, které nepozdvihuje přijímání Eucharistie.“ (Cyprian.) Sv. Tomáš ze sv. Augustina dovozuje, že Eucharistie chrání před hříchem. (III. 79, 6 ad 3.)

„Kdo dvojí rozpuštěný vosk sleje, sloučí jeden s druhým; tak kdo tělo a krev Páně přijme, tak se s ním spojí, že Kristus je v něm a on v Kristu.“ (Cyril Jer.) „Přijetí Svátosti je zasnoubením duše s nesmrtelným ženichem.“ (Efrem.)

„Jak přeslavný je tento kalich! Zapomínáme na minulost, nemáme smyslu pro tento svět... od moudrých tohoto světa jsme považováni za blázny. Tento Chléb... přesahuje sladkost každé rozkoše... celou bytost proniká cit lásky.“ (Cyprian.)

„Chléb tento jest odpuštěním hříchů.“ (Ambrož.)

„Jeden chléb, jedno tělo jsme všichni, kteří jednoho Chleba požíváme.“ (Pavel.)

„Nechtěl Ježíš propustit hladové, aby cestou nezahynuli. Je tedy v nebezpečí, kdo se ubírá k nebeskému domovu bez nebeského Chleba.“ (Jeronym.) „To jest naše zásoba na cestu, udržující nás při síle, abychom s tohoto světa došli k Němu.“ (Gaudentius.)

„Jako do hojné hořlaviny pouštíme jiskru, abychom zachovali semeno ohně, tak náš Pán Ježíš Kristus tělem svým ukládá v nás život a jako zrnko nesmrtelnosti, jímž se ničí všechno působení smrtelnosti v nás.“ (Cyril.)

Ukazují nám oslňující bohatství života a stkvělé ospravednění slova „to jediné“. Takový tedy je život z Eucharistie.

Reformováno je tělo. Hmota a zákon těla, se stává částí stupňů, po nichž vystupuje duše. Poměrně snadno ovládne duše všechny bouře, působené hmotou, nadbytkem nebo nedostatkem hmotné složky.

Nejhorší překážka vzestupu, hřích, je zbaven své síly. Minulost a přítomnost jest očišťována, budoucnost je jasná, majíc ochranu proti hříchu. Uskutečněno je nejhlubší přání všech hlubokých duší, sjednocení s Bohem lásky a odpuštění a dostiučinění. Mizejí všechny trudy, duše a celý život dostává oheň a křídla vzletů, pro něž lidská řeč skoro ani nemá slov. Život člověka se uklidňuje v důvěřivé jistotě, že není ničeho mezi duší a Boží láskou, když duše o ničém neví, protože Eucharistie dává duši i posvěcující milost, kdyby jí bez své viny duše postrádala.

Duše Eucharistií živené jsou celek vzájemně se podporující modlitbou a zásluhami, ani třeba o tom nevědouce. Dokud je duše živena Eucharistií, poskytuje se jí záruka setrvání v dobrém a v lásce Boží. Závěrek našeho vyznání víry je rovněž dílem Eucharistie: těla vzkříšení a život věčný.

Amen — staň se. Neboť je v těch darech Eucharistie všechno, čeho potřebuje člověk bojující s nížinami. A když v nížinách se ohlíží po léku na své rány, po útulku pro štvanou duši, po zbrani vítězné a po zárukách zajištěných vítězství, pozná, že, co se nabízí na pomoc, vše je na konec bezmocné, nedostane se vítězně přes boje a překážky.

To jediné máme, Eucharistii, neboť v ní máme vše.

Chápeme hlad svatých po Eucharistii. Chápeme úpěnlivé volání papežů k Eucharistii. Nechápeme svůj chlad k Eucharistii.

Také jedna podmínka prohloubení života duše. Kdo chce svůj duchovní život prohloubiti a nechvátá k Eucharistii, nesnaží se zvroutiti svůj „eucharistický“ život, má neklamné znamení, že není dosud na pravé cestě. Ukazuje se mu, že nepoznal dosud významu vzestupu duše, neuvědomil si jasně všech překážek, bojů a záhad duchovního života. Kdyby si je uvědomil, byl by veden přímo k Eucharistii. Poznal by, že na přemožení tolika překážek stačí pouze svaté opojení; toho poskytne jediná Eucharistie.

Říká se dítku na prahu křesťanského života: „vejdi do chrámu Božího“; to je heslo na úpatí hory dokonalejšího života: Vejdi do chrámu Eucharistie. Ježíš řekl o sobě: „Já jsem dveře; vejde-li kdo skrze mne, bude zachován.“ (Jan 10, 9.) Ježíš v Eucharistii, chrám Eucharistie je vchodem do silného, ryziho a hlubokého života duše.

Ovšem, musí býti duše ve chrámu Eucharistie jako doopravdy ve chrámu a ne jako u výkladní skříně.

Modlitba Wessobrunnská.

Přel. Otto F. Babler.

Tomu slýchal jsem lidi nejvíce se divit:

že nebylo země, ni nebe nahoře,

ni stromu, ni hory nebylo,

že nesvítily hvězdy, nezářilo slunce,

nebylo měsíce, ni nádherného moře.

A když ničeho nebylo na koncích a krajích,

tu byl jediný všemohoucí Bůh,

nejmocnější bytost, a s ním

božští duchové. A Bůh byl svatý,

Bůh byl všemohoucí...

Pozn. překl.: Tzv. „Wessobrunner Gebet“ z devátého století. Sr.: Müllenhoff, „De carmine Wessofontano“, Berlin 1861.

Jaroslav Durych, Duch sv. v zapomenutí.

Nynější doba jest velice chudá a zpustlá ve všem, co se týká ducha; a zvláště v našich zemích a nejvíce v našem národě. Upadají rozumové schopnosti, z lidského počínání mizí důslednost, víra a čestnost; i lidé vysoce postavení i ti, kteří v očích národa slynou duchem a rozumem, nerozeznávají to, co se o nich samých mluví, nerozeznávají chválu od posměchu, služby věrné od služeb zjištných, skutečnost od samolibé představy. Chceme-li a umíme-li to, můžeme se komukoliv posmívati co nejkrutěji slovy zdánlivě lahodnými a nejen svět, ale i ten, komu se posmíváme, zůstane přesvědčen, že to byla chvála, neboť lidé jsou krátkozrací a nedoslýchaví pro určité věci a vybírají si to, co jim lichotí. I lidem vysoce učeným a věhlasným se musí podávat všecko po lopatě, poněvadž smysly duševní jsou dnes tak tupé, že to budí úžas. Dnes těžko lze někoho poučit, že to, co dělá, jest nemoudré, nečestné, směšné, poněvadž lidé ztrácejí smysl pro takové věci; přestávají rozumět smyslu slov, smyslu řeči; zápas mezi lidmi dnes už se nevede duchem, nýbrž hmotou; kdo nemůže být koupěn, musí být zavražděn. Vidíme, že lidé, kteří by chtěli a mohli se proti tomu bránit, jsou jako vyplašení mravenci, lezou jeden přes druhého a svými neuváženými činy spíše působí nepřátelům užitek než škodu. Není odvahy k hájení rozumu, práva a pravdy, není odvahy k cestě za pravdou, pravda se snižuje, místo pravd věčných se ctí pravdy maličké, poloviční i pochybné jako zázračné prostředky proti zkáze.

Kdyby se to týkalo jenom nesvatého života obecního a politického, nebylo by důvodu k znepokojení. Ať se svět motá, jak chce, jen když v církvi jest pokoj a jistota. Ale není tomu tak. Církev utrpěla ohromné ztráty na duších, jest v nevážnosti, ponižení a posměchu a pakli právě dnes další zevní pohromy na ni nedoléhají, lze mluvit o všem jiném než o zotavení v jejích řadách. Úkolů jest mnoho; mnoho lidí o tom mluví a píše ze řemesla, pro chléb; mnoho lidí mluví a píše pro církve, aby se udrželi ve své kariéře nebo aby si pomohli k další; mnoho lidí mluví a píše proto, aby nemusili dělat nic jiného, poněvadž slova jsou laciná a čím jsou planější, tím jsou vítanější. Slova je mnoho, z těchto slov nevzešel však dosud skutek žádný. Svatý Otec dá nějakou radu, která má téměř závaznou platnost rozkazu. Čiperní katolíci začnou o tom mluvit a psát; jistě si tím něco vydělají, neboť vědí, že hoden jest dělník mzdy své. A dost. Co dobrého vzniklo kdy z něčeho pro náboženství, ujal-li se toho noviny? Ale noviny nejsou nejhorší; smutek přichází odjinud.

Snad by mnozí chtěli leccjak pracovati a snažiti se, aby byli činnými katolíky; dobrá vůle by se našla a jest jí dosti. Ale dobrá vůle nestačí. Často se citovalo heslo scire, velle, agere — věděti, po případě uměti, pak chtíti a jednati. To slovo věděti jest na prvním místě a tam se musí začíti. Jak má někdo pracovati na vinici Páně, nemá-li o té práci ani nejmenší potuchy? Čteme ledacos o akci katolické, o akci unionistické a o jiných věcech, ale čteme už leta stále tatáž slova a jen slova, jako by se hřešilo na naši paměť. Takový podnik náboženský jest něco vážnějšího než založení

odborové organizace nebo pohřebního ústavu; to se nenechá nadiktovat nebo odhlasovat; k tomu nepomůže ani celý parlament, kdyby pro to hlasoval; to je věc, o které se lidé musí dohodnout s Bohem.

Ale to je ten smutek, že dnes jen málo lidí umí mluvit s Bohem o těchto věcech.

Doufáme-li v milosrdenství Boží, můžeme připustit, že se ho dostane tomu, kdo chová o Bohu představu podle řádu své přirozenosti a svého rozumu či své omezenosti; tak jednomu jest Bůh laskavým almužníkem, jinému dobrým hospodářem, jinému spravedlivým soudcem, jinému velikým mudrcem, jinému mocným vladařem, jinému divotvorem. K úctě to stačí. Ale to není takové poznání Boha, jakému učí církve, jakému učí katechismus. Jest to starý lidský zvyk, že, když jdeme k někomu o něco prosit, zeptáme se dříve, kdo to je a čím je, abychom generála nenazývali kaprálem. A jest to samozřejmá povinnost pro lidi, kteří se buď sami považují za inteligentní, nebo u nichž se má inteligence předpokládati již z jejich úřadu nebo postavení.

A tady je to hrozné, co by mělo otřásat každým člověkem. Víme sice z katechismu, že Bůh jest Trojjediný ve třech osobách, známe jejich jména a každou modlitbu začínáme jejich jmény, ale jakou ozvěnu a jakou představu v nás vyvolávají tato jména? Řekneme-li: Duch svatý — musí to pro nás něco znamenat, ale, pro Boha, znamená to dnes něco? Snad ve většině případů to neznámá nic než pouhé prázdné slovo, za které by se mohlo dosadit jakékoliv jiné nesrozumitelné slovo. Co to jest? Jest to nějaký zdvořilostní termín, nějaká floskule úřední? Co si lze pod tím myslet? Kus neviditelnosti, kus prázdnoty, nějakou sílu magnetickou, nějaký odznak? Není to žádné škarohlídké přehánění. Tisícera a každodenní zkušenost, ba zkušenost každé hodiny na nespočetných místech nám to potvrdí, že Duch svatý jest cosi úplně neznámého, tak neznámého, že toto jméno se považuje jen za okrasnou zbytečnost.

A přece jest to božská osoba, rovnocenná Otci i Synu, stejně nutná pro každého, ale zároveň i stejně hrozná pro každého jako první i druhá. Bez Ducha svatého nepochopíme svou víru a nemůžeme se modlit. Sestoupení Ducha svatého bylo v dějinách světa právě tak důležitou událostí jako stvoření světa a vykoupení lidstva. Teprve když Duch svatý sestoupil, mohli apoštolové nastoupit své misionářské pouti a hlásati evangelium. Duch svatý jest dárce sedmi darů duchovních a zvláště toho rozumu, který v dnešní době tak žalostně upadá, poněvadž týž Duch ho odnímá lidem, kteří o něj neprosí. Slyšíme něco o Duchu svatém? A nebývají to nejčastěji zase jen slova? A čte-li se to jméno, nečte se zase jen jako prázdné slovo? Kolik té úcty a opravdového vzývání Ducha svatého vidíme? Píseň našich předků k svatému Václavu se k Němu hlásila: Nebeské jest dvorstvo krásné, blaze tomu, kdo tam přijde, v život věčný, v oheň jasný svatého Ducha. — To bylo v dobách, kdy křesťanství u nás začínalo kvést. Ale dnes?

Na dva miliony lidí odpadlo a rozvrat ještě není dokončen, poněvadž není obranných opatření a víra není upevňována. Bláhový, kdo se nechá mýlit. K odpadu není třeba úředního ohlášení o vystoupení z církve; kolik jest neohlášených atheistů i v těch řadách, které z různých důvodů se hlásí k víře katolické! Jak upadá znalost víry, základních článků o víře a mravech! Jak je vše pomateno politikou, různými hesly i svou pohodlností a netečností, kolik bludařství a ateismu jest hluboce zakořeněno i v těch, kteří se považují za inteligentní část katolického lidu! Mohli bychom to dokazovat denně na příkladech starých i čerstvých; každý den by nám přinesl nové, čerstvé doklady.

Jak na to, jak proti tomu? Zdar práce misijní a každého podniku náboženského závisí od přízně Ducha svatého. Církve, kdykoliv začíná něco vážného rozsuzovat nebo podnikat, ode dávna se k Němu obrací svou modlitbou Přijď, svatý Duše. Bez osvětlení Duchem svatým nelze ničeho rozeznati. Duch svatý to byl, který budil světce, misionáře, zakladatele řádů, bojovníky proti kacířství, již od dob apoštolských. Osvěcoval již proroky ve Starém zákoně a dal signál apoštolům, aby vyšli do světa. Šel před nimi a osvěcoval národy, aby poznávali slyšené slovo evangelia; šel před misionáři ke kacířům, pokud nebyli ještě zcela odvráceni; chodí k hříšníkům. Dává radu v nesnazi a sílu v protivenství. Bez Něho nelze nic dělat. Získat odpadlíky v našich zemích nebo získat Rusy pro unii s církví, to nelze provádět tak jako spolkové účetnictví. K takové práci je třeba osobního příspěvu Božího. Dnes lidé si myslí, že dělají a mají dělati všechno sami. Kdepak by věřili v opravdový zázrak, v opravdové bezprostřední zasažení Boží! To by i ne jeden z dnešních katolíků považoval takového věřícího za blázna. Říkají: Boha vzývej, sám ruky přikládej, ale myslí si: zkus to, a když se ti to podaří, můžeš zdvořile a chytře říkat, že ti pomohl Pán Bůh. A zatím hlavní věc je to vzývání Boha, ta vlastní práce Boží. Zatím musíme v takových věcech, jako je povznesení duší, získání duší a obrácení národů,

spoléhati se jen a jen na zázrak a to na duchovní zázrak, který může učinit jen Duch svatý. Bez zázraku lze založit politickou stranu a získat voliče. Ale nepřijde-li zázrak, pak se mohou porady za zeleným stolem konati každoročně třeba sto let, a nebude z toho zase nic.

Náboženské dílo dělávali světci: misie, zakládání řádů, organizace věd duchovních, obřadů a podobné. I k dnešnímu dílu náboženskému je třeba světců. A to jest zase jen v moci Ducha svatého. A kdyby už nebylo těch světců, kdyby Všemohoucí chtěl ukázat, že může působit i skrze hříšníky, jak také již často v dějinách lidstva ukázal, pak je k tomu třeba lásky, oddané a obětavé lásky. Té, o kterou se volá v modlitbě k Duchu svatému slovy: A oheň lásky své v nich rozněť. Jak by se mohlo podařit tak veliké dílo, proti kterému se staví nejen svět, ale i peklo jistě s veškerou svou ohromnou a úžasnou mocí. Ovšem, ono se dnes na to peklo moc nedá, poněvadž každý druhý se pokládá za pojištěna proti pecku nějakou legitimací anebo nadějí v to, že neumře bez zpovědi a mimo to se pantheismus zakořenil tak, že se nevěří v přímé zasahování satanovo do dějin lidstva i osudu jednotlivce, jako se nevěří v zasahování Boží; to snad se dělo leda v prvních dobách křesťanství a pak ještě někdy tu a tam. Vždyť se tak lehce vnucuje představa, jak by ti, kteří mají býti ziskáni, s posměchem mohli zírat na to, jak se na ně chystají lidé, kteří mají víru jen povrchní a lásku žádnou; kteří dělají, jako by něco dělali, když už se něco dělat musí. A je přece zapotřebí lásky, která by se nebála mučednictví, neboť mučednictví není mimořádný zjev, který se odstraní kulturou a politickým organisováním, nýbrž bude trvati a bude nutné až do konce světa. Tyto věci nutno míti stále na mysli. Není divu, že z nich je smutno, neboť jsou to věci nelahodné a nepohodlné. Už pouhá přítomnost svatého obyčejně byla druhým lidem obtížná. A nyní se má prositi o svaté, prositi o svatost, připouštět chmurné vyhlídky na práci, oběti, hrdinství, prositi o lásku, která by nás zbavila naší milé lenosti, lhovosti a pohodlí!

Ale je to nutno. Papež volá do práce, Bůh volá do práce. Nutno se aspoň nějak hýbat. Kdo může pomoci? Jen Duch svatý. Jak Ho může někdo vzývat, nezná-li Ho?

Jest ještě přemnoho jiných bolestí, které působí pohled na katastrofy, ubohost, bezectnost a porušení, plynoucí z toho, že Duch svatý jest přímo či nepřímo vymítán mlčky i hlasitě ze srdcí lidských, že bloudí na poušti a nemůže k lidem se svými dary. Přichází takřka neznám a nevolán, jako odstrčený průvodce Synův, a není zdržován, aby zůstal. Nedostává se Mu úcty a neoponechává se Mu ani času, aby mohl svou útěchou naplňovat srdce lidská.

Bylo by nesnadno dovolávati se milosti lidí pro Ducha svatého, aby jeho poznání, vzývání a uctívání bylo šířeno a prohlubováno. Lásky však nečeká na cestu úřední; modliti se můžeme ihned a kdykoliv chceme. Víme, že přemnoho jest již zpusťeno a že rychlá pomoc Ducha svatého je nezbytná. Proto pro nás, pro lidi, je nutna svépomoc.

Odvážili jsme se rozvažovati o prozatímním nejnepatrnějším opatření. Známe lidskou slabost, pohodlnost a lenost, nechť k těžkým a pravidelným závazkům, zvláště pokud se modlitby týkají, a rovněž i všechny obtíže, které překážejí jakékoliv organizaci v tom směru. A přece se chceme obrátiti k největšímu počtu čtenářů, k největšímu počtu věřících. Jedná se o to, aby zhasínající úcta k Duchu svatému neuhaslá docela; aby aspoň živá jiskra byla zachována uprostřed množství vychladlého popela. Proto předstupujeme s tím nejnepatrnějším a jistě pramálo obtížným návrhem, aby každý přistoupil k neorganisanému družstvu, jehož členové, nevázáni ani přihláškou ani jakoukoliv formalitou, uložili by si jedinou povinnost, totiž tu, že se každý z nich pomodlí aspoň jednou za týden, v kterýkoliv den a hodinu, ať doma či v kostele, modlitbu: „Přijď, svatý Duše!“

Jest to jistě závazek velice mírný, až nad míru plný ohledů. Kdo pochopí nutnost této modlitby, kdo z ní bude míti útěchu, kdo se dovolá Ducha svatého, jistě si najde pak způsob, jak by sám poznání Ducha svatého v sobě samém prohloubil a jak by svou úctou k Němu rozmnožil. Jest to bolestné, že tímto způsobem se má projevovati Duchu svatému vlastně jakési lidské milosrdenství jako vyhnanci. Ale aspoň toto! Aspoň ať máme jistotu, že oheň víry v Ducha svatého v našem národě přece jen hoří, třeba jen jako malá jiskřička, kterou Duch, který vane, kde chce, bude moci jednou roznítit v mocný oheň své lásky k vykonání díla, o kterém se zatím jen mluví.

Šťastím a požehnáním pro národ jest žhoucí plamen víry v Ducha svatého. Bez Něho jest jen pustota, hanba, ubohost, bezectnost, úpadek, rozvrat a zahynutí. Svatý Jan Nepomucký jest ochráncem před hanbou světskou; ale

proti bezectnosti, zvláště proti hromadné bezectnosti třeba celého národa, může chránit jen Duch svatý, k němuž církev volá uprostřed zpuštění:

A obnovíš tvář země!

Ze života egyptských poustevníků.

Verba seniorum: Migne P. L. t. 73,

přeložil dr. K. Vrátný.

Když se někteří bratří dotazovali svatého Makaria, kterak by se měli modlit, odpověděl jim, řka: Není nám potřebí zbytečných slov, nýbrž máme jen ruce roztáhnouti a říkati: Bože, jak chceš a jak se ti líbí, tak se staň. A když pokušení přijde nebo dotírání ďábelské, říkati sluší: Bože, pomoz nám. Onť zajisté ví, co je nám dobré.

*

Jeden stařec řekl: Jako se mouchy k hrnci rozpálenému nepřibližují, ale když již vlažný jest, sedají na něj a nasazují červy, tak také před mnichem, zaníceným ohněm lásky Boží, utíkají ďáblové, vlažného však oklamávají a pronásledují.

*

Vyšli jednou bratří z kláštera a šli navštívit otce, kteří bydlili na poušti. Když pak přišli k jednomu poustevníkovi staršímu, přijal je s velikou radostí, a jakož obyčej jest, dal jim jísti. Viděl totiž, že jsou cestou unaveni, a proto je občerstvil před hodinou devátou, a cokoli měl ve své chyšce, to přinesl, aby pojedli a aby si odpočinuli. Když pak nastal večer, modlitby a žalmy podle obyčeje odříkali, a tak učinili také v noci. Starší pak výše řečený odpočíval dále od nich na jiném místě a slyšel je, ani spolu hovoří a praví: Tito poustevníci více a lépe jedí než ti, kteří žijí v klášteřích. Slyše pak to starší, pomlčel o tom. A když zasvitl den, vybrali se na cestu, jdouce navštívit jiného poustevníka, který zůstával v sousedství téhož starce. Když však odcházeli, řekl jim starší: Pozdravujte ho ode mne a rcete mu: Měj pozor a nezalévej zeleniny. Když tedy přišli k onomu jinému staršímu, pověděli mu vzkaz. On pak porozuměl věci a podržel ty bratry u sebe a dal jim na práci, aby pletli rohožky, a sám seděl u nich, neustával od díla rukou. Večer pak při světle přidal mimo obyčej jiné žalmy, a když dokonali modlitby, řekl jim: Není u nás v obyčeji každý den jísti, ale pro váš příchod se sluší, abychom dnes povečeřili; a dal jim suchý chléb a sůl, řka: K vůli vám musíme trochu hojněji večeřeti; a nalil maličko octa a přidal soli a maličko oleje. A když vstali od jídla, počal opět odříkávati žalmy až do svítání, noc podobně mýjela, a když se modlili a horlivě žaltář a proto si odpočiňte maličko, neboť jste unaveni po cestě. Když pak byla první hodina ranní, chtěli odejít, ale nepustil je starší, řka: Prodlete s námi raději několik dní, neboť dnes vás nepustím, nýbrž z lásky si vás tu nechám ještě tři dni. Oni pak, slyšíce to, vstali v noci a nežli se rozednilo, tajně utekli s toho místa.

*

Jeden ze svatých starších přišel navštívit jiného staršího poustevníka, jenž jej přijal s veškerou radostí a pro jeho příchod přichystal k občerstvení vařenou čočku, a řekli si, že se prve podle obyčeje pomodlí modlitby a odříkají žalmy a potom pojedí. Když pak vešli dovnitř, říkali žalmy a přeříkali celý žaltář. Mimo to také z Písem svatých čtouce říkali, nemajíce dva proroky. A již den pominul a noc podobně mýjela a když se modlili a horlivě žalmy říkali, zasvitl druhý den a tu poznali, že již minula noc. Ale opět vespolek o slovu Božím hovořice a duchovní smysly sobě vykládající, konečně kolem deváté hodiny se navzájem rozloučili, i vrátil se stařec, který tam přišel, do své chyšky. Neboť zapomněli na občerstvení pokrmem, který byl přichystán, když požívali pokrmu duchovního. Když pak byl večer, našel starší hrnec plný tak, jak byl připraven; a zarmoutiv se, řekl: Ach, kterak jsme zapomněli na tuto kaši?

Immense coeli Conditor...

Hymnus nešporní v pondělí — feria II.

Přeložil Ant. Štemberg.

Ó Tvůrče nebes nesmírný,
jenž dělíš vodních proudů směs,
a aby neslévaly se,
jim dáváš nebe jako mez,
jenž na nebi i na zemi
jim jisté místo stanovíš,
by plamen vodou mírněn byl
a nespálil v prach zemskou říš:

vlej nyní, Otče laskavý,
nám dary věčné milosti,
by v zkázu zas nás nesvedl

blud starý ve své nové lsti.

Ať světlo vírou zesílí,
že vzplane velkou jasností
a každou marnost rozptýlí,
šáleno nejsouc klamností.

Ó vyslyš, Otče předobný,
a Synu, Otci rovný, nás
i s Duchem Utěшитelem,
s nímž kralujete v každý čas.

Hymnus je ze VI. stol. Líčí stvořitelské dílo Boží dne druhého, kdy Bůh, sám jsa nesmírný, odděloval pro nás nezměrná vodstva v oblacích a pramenech zemských. Co by byla země bez vody této!

B. P. Dlouhá, Žena trpící.

Žena dnešní má odbojný rys společný s padlým andělem: jako on odmítal sloužit, tak ona odmítá trpěti. Bouří se proti nejvladnějšímu, Bohem chtěnému údělu svému.

Kletba byla vyřčena v ráji za trest. Trestem měla ovšem trpěti žena i muž; ale při ženě Bůh to utrpení ještě zvláště zdůraznil.

V celém světě do příchodu Krista (tož Marie) žena trpěla tím utrpením, jak bylo vyřčeno v kletbě: ujařmením pod mocí muže; nevolnictvím ve službách jeho tělesnosti; mateřstvím bez práva na dítě.

Moderní žena je antipod ženy předkřesťanské: emancipuje se z nadvlády muže i v manželství; tělem neslouží muži ani zachování rodu: sloužíc svým vášním zotročuje muže; mateřství připouští, jen pokud si slibuje od něho dobro, nebo spíše je odmítá. Neboť odmítá utrpení.

Mezi těmito dvěma ženami je celý svět: žena křesťanská.

Kristus vzal trestu Božímu zoufalství kletby a úkoly trestu proměnil v prostředky spásy. Z kletby těžké práce pro muže a utrpení pro ženu vykupoval lidstvo i prací i utrpením; ale utrpením dílo spásy korunoval. A jestliže cena jeho díla spočívala v poslušnosti Otce, jemuž člověk pokušení padlého anděla a návodu jeho vrhl v tvář své Non serviam — tož i poslušnost je v základě ženský element; starozákonní muž a muž do Krista po celém světě, ať Žid, ať pohan, byl tvrdým pánem; a byl-li otrokem, byla jeho žena otrokyní otroka.

Po nesmírném převratu názoru na ženu křesťanstvím, jež jí vrátilo rovnocennost s mužem, osvobodilo ji ze služeb tělesnosti, vyvýšilo mateřství kultem Panny Bohorodičky, role ženy zůstává stejná jako ve Starém zákoně, neboť Nový zákon je jen jeho naplněním. To, co bylo kletbou, má se státi požehnáním. Vůle ženy při tom ovšem není znásilněna. Žena mění utrpení v požehnání, přijímá-li je dobrovolně, z lásky k Bohu. A jen tak naplňuje svůj úděl. Jen tak je živým údem Církve, v níž se dílo spásy dokonává.

*

Je příliš přirozená, je animální ta první reakce lidské přirozenosti na každou bolest, to hnutí odmítající utrpení. Ale pak přichází Kristus a od přirozeného zvedá nás k nadpřirozenému tím slovem: Vezmi kříž svůj a následuj mne!

Přijmouti utrpení je nutno; kdo je odmítá, odhazuje život. Muž může odhodit jen svůj, žena má tu démonické možnosti překážeti Tvůrci v jeho díle a plánech.

Má nekonečné možnosti tvůrčí pomocnice přijmutím utrpení. Křesťanství učí ji vítěziti nad ním, ba i toužiti po něm.

Její přirozenost je jí na pomoc. Má zvláštní schopnosti k utrpení. Tělesně i duševně slabší a jemnější trpí už, když muž ještě netrpí. Za to má dar větší trpělivosti a odolnosti. Poddává se utrpení, aby ji hnětlo, formulovalo, ciselovalo, nepoddává se mu tak, aby ji zlomilo. Roztavena v ohni bolesti přijímá hluboký vtisk obrazu Trpitele; jde mu nad to vstříc z nitra vroucí ženskou schopností soucitu, je kovem živým, jenž pracuje sám spolu s milostí Boží na své modelaci. Tolik žen neslo stigmata; světec jen jeden je stigmatizován. Odpovědí Boha k soucitu ženy byl obraz tváře Trpícího v rouchu Veroničině.

*

Na tom, jak žena kterého národa odmítá utrpení, honíc se za požitky všeho druhu od intelektuálních až do animálních, můžeme změřiti, do jakého stupně odklání se národ od křesťanství a tím i od života a kloní se k pádu.

Odmítá utrpení! Neujde mu ovšem, ale zoufá v něm, zlořečí mu. Ta, jež v řeči básníků mívá jméno „láska“, nerozumí Bohu, jenž jest Láska. Ten Bůh chce po nás utrpení, po ženě spíše. Láska předpokládá utrpení. Podstatou křesťanství je láska. Je jeho jediným příkázáním: Milovati budeš... i Boha, i bližního. Nemá nikdo lásky větší, než aby dal život. Dávati život ve chvíli, najednou, nebo dávati ho po dnech, toť trpěti.

Moderní žena nedává život, nedává životu; bere od života, nenasytně, nestoudně, bere i krade. Znamení upíra, ne dárce. Požitky, i dovolenými a nelišnými, zakrňuje, jaloví duše; jen utrpením roste do nekonečna.

Bůh chtěl míti ženu dárkyní. Má býti v prvé řadě matkou. Význam matky tkví v tom (dle sv. Tomáše), že zalidňuje nebe. Běda neplodným! Jen staropanství je sterilní. Panenství je vyšší druh mateřskosti (sv. Ambrož, De Virginibus). I panna svou obětí zalidňuje nebe. Mateřství pak jako láska předpokládá utrpení.

Žena, jež nechce trpěti, vylidňuje svět. Prázdna kolébka, dítě - manekýn s hlavou k odšroubování, muž — zmetek orla, k zemi přisedlý vedle ní po slepičím, nemohoucně tlukoucí zakrnělými křídly v prach — toť její dílo. A na konec ohlíží se po hřbitově, jež zanechává, se šklebem pláče a slinou zlořečení. Nevyhnula se. Trpí přec, ale — bez požehnání.

*

Za svolení k utrpení v pokoře a poslušnosti dáno Panně Marii míti podíl na díle vykoupení. Svolila k utrpení, nejinteligentnější z lidských stvoření, v nejuplnějším pochopení díla Synova. Je to defekt inteligence u ženy, odmítá-li trpěti. I žena prostá, bez knižního vzdělání, právě v utrpení, kdy budí se podvědomé síly a schopnosti, intuicí dobírá se pravé moudrosti, sladké a vroucí; působí jí na mrtvé duše jako voda z živé studánky; proniká k duši všeho apoštolátu.

Takové bývaly naše maminky, ať dle těla nebo dle duše, Ludmily i Anežky. Dovedly trpěti, přijímati utrpení, milovati je. Nesly na duši pečeť plného důstojenství ženy vykoupené, ženy křesťanské: chápaly široce důstojenství dítek Božích, po nichž Bůh sníživší se na syna člověka, aby ho zvedl k synovství Božímu, chce účast a podíl na díle spásy utrpením. Chápaly, v čem má žena předskok utrpení - proto jsou předchůdkyněmi lidu svatého. Šly statečně, neobcházejíce svůj ideál, Bránu nebes, jež nese nápis: O vos omnes, qui transitis per viam...

Má-li náš národ s cesty, jež vede k vylidnění fysickému i duchovnímu, vrátit se na cesty života, musí míti ženy milující utrpení; ženy statečné, jež by dovedly utrpení přijímat, nést a obětovat; jež by samy vzrostlé utrpením dovedly dýchat lásku na všechen život, fysický i duchovní svých dětí a mužů pro jejich růst.

Utrpení má božskou cenu. Lásce k němu lze se naučiti jen ve škole kříže, s místa, na němž stála Sedmibolestná; ve škole oběti nejsvětější, ve škole svátostné; tam, kde se jí učily prvokřesťanské ženy, jež k mukám a na smrt šly se zpěvem a jástem; tam, kde církev dodnes při obětování opakuje skvělou modlitbu prvokřesťanů:

Bože, který jsi přirozenost lidskou podivným způsobem stvořil a podivnějším ještě obnovil v prvotní její hodnosti, učini, abychom skrze toto tajemství vody a vína (symbol dokonalého utrpení) učiněni byli hodnými účastníky božství Toho, který ráčil mítí podíl na našem člověčenství, Ježíše Krista, Syna tvého, Spasitele našeho.

Sv. Bernard, O Božském Srdci Páně.

Úryvek z III. řeči o umučení Páně.

Poněvadž jsme jednou dospěli k nejsladšímu Srdci Ježíšovu a je nám zde dobře, nedejme se snadno odtrhnouti od něho, o němž je psáno: Odcházející od tebe budou zapsáni na zemi.

A co přicházející? — Ty sám nás poučuješ. Tys řekl přicházejícím k tobě: Radujte se, neboť vaše jména jsou zapsána v nebi. Srovnejme to. Jestliže zapsaní v nebi se budou radovat, co ti, již jsou zapsáni na zemi? Jistě že naříkat. Avšak kdo by se nechtěl radovat?

Přistupme tedy k tobě a budeme jásat a se radovat v tobě, pamětlivi jsouce tvého Srdce. Ó, jak dobré a libé je přebývat v tomto Srdci!

Tvé Srdce, dobrý Ježíši, je vzácný poklad a drahá perla, jež nalezneme, budeme-li kopat na poli tvého těla. Kdo by tuto perlu zahazoval? Vše dám raději, za všechny myšlenky a city své duše si ji koupím, vložím své myšlení v Srdci Pána Ježíše a ono mě jistě bude sílit.

V tomto chrámu, v této velesvatyni, u tohoto oltáře smlouvy se budu klanět a chválit jméno Páně, volaje s Davidem: Nalezl jsem své srdce, abych se modlil k Bohu. Ano, nalezl jsem Srdce Krále, bratra a dobrotivého přítele Ježíše. Mohl bych se neklanět?

Ano, budu je vzývat.

Jeho Srdce je se mnou. A nebojím se to říci, neboť Kristus je mou hlavou. Jak by mně mohlo nenáležet, co patří mé hlavě? Jako tedy oči mé tělesné hlavy jsou skutečně mé, tak i duchovní Srdce je mým srdcem. A co na tom divného, jestliže množství věřících bude jedno srdce?

Nalezl jsem tedy, nejsladší Ježíši, toto Srdce tvé i své a proto tě budu vzývat, můj Bože. Dovol jen, aby stoupaly mé prosby do svatyně vyslyšení a mě cele přitáhni k svému Srdci. Ohavnost mých hříchů mě sice zdržuje, poněvadž však ono Srdce je velmi rozšířeno nepochopitelnou láskou, ty, jenž sám můžeš očistiti člověka počatého z nečistého semene, dej, abych odložil horu hříchů a byl schopen projiti uchem jehly. Ó Ježíši, nade vše vynikající krásou, obmyj mě od mé nepravosti a očisti od mých hříchů, abych očištěn tebou byl uschopněn přistoupiti k tobě nejčistšímu a ve tvém Srdci zasloužil přebývat po všechny dni svého žití, abych vždy dovedl i poznávati i plniti tvou vůli.

Proto byl proboden bok, aby nám byl otevřen vchod. Proto bylo zraněno tvé Srdce, abychom v něm a v tobě, zbaveni vnějších soužení, mohli přebývat. A ještě proto bylo zraněno, aby rána viditelná ukazovala neviditelnou ránu lásky. Jak se může tento žár lépe jeviti, ne-li že nejen tělo, nýbrž

I Srdce si dal zraniti? Tělesná rána tedy ukazuje ránu duchovní...

Kdo by Srdce tak zraněné nemiloval? Kdo by tak milujícímu nesplácel láskou? Kdo by tak čisté neobjímal?... My tedy dosud dlíce v těle, jak jen můžeme, milujme, splácejme láskou, objímejme svého Raněného, jemuž bezbožníci prokláli nohy i ruce, bok i Srdce, a snažme se, aby naše srdce, dosud tvrdé a nekající, zasloužilo býti spoutáno poutem jeho lásky a šípem zraněno.

Chci Hospodine ...

Neznámý starý italský autor. — Přeložil Otto F. Babler.

Chci, Hospodine, to jen, co Ty chceš,
jsem srozuměn s tím, co Ty učiníš;
tvůj kříž je moje jho, a já jsem spřež,
mne připravena ke všem žalům zříš.

Bij, hoň a muč mne, jak jen dovedeš,
bičem či bolem — jak si usmyslíš;
jen kéž mi jednu milost neupřeš:
bych Ti směl býti stále blíž a blíž!

Z knihy „Dal Cor gentil d' Italia“ by Grace Warrack, nakl. Basil Blackwell, Oxford 1925.

K. Reban, Liturgické kapitoly.

V ještě vyšším stupni dosáhneme úmyslu, který má církev se svým breviářem, totiž posvěcení času a zduchovnění všedního pozemského života, jestliže budeme užívatí oněch součástí, z nichž se skládá breviář. Jsou to hlavně žalmy, knihy Písma sv., životy svatých, výklady sv. Otců a příslušné modlitby. O žalmech byla již zmínka. Je to něco těžkého, čísti denně úryvek z Písma sv.? Velmi mnohý protestant má denně i na cestách, i když přijde pozdě večer domů ze schůze nebo ze zábavy, svou kapitolu z bible. Každý katolík má mítí Nový zákon a ten lze za celý rok aspoň jednou nebo dvakrát přečísti. Máme taková vydání Nového zákona, že i nejmudší může si knihu koupiti (Dědictví svatojanského). V neděli a ve svátek přečteme a zbožně uvažme na sebe je vztahující denní epištoly a evangelium. Epištoly a evangelia na každý den čtyřicetidenního postu, jaká je to výživná a krásná duchovní četba!

Při výběru modlitebních knih volme takové, které podávají co nejvíce liturgických modliteb anebo modlitby odpustkové.

Posvětití čas a dodati tak životu vyššího obsahu jest hlavním účelem církevního roku. Je to zároveň nejsnazší prostředek k tomu, abychom se vžili do života církevního a do liturgie a z nich pro sebe čerpali zbožné myšlenky a city i mravní snahy. Liturgie církevního roku jest neúčinnější výchovný prostředek. Je to něco nesnadného vžítí se do nálady adventní, kající a toužebně čekající? Jak otupělá by byla duše, která necítila by dojetí o vánocích u jeslíček a na kterou by nepůsobilo kouzlo dětství Ježíšova v době povánoční! Doba svatopostní dovedně stupňuje v nás lítost a připravuje na obnovu života, na duchovní zmrtvýchvstání, jež máme slaviti o velikonocích. Pak se radujeme nad tím, že vstal z hrobu Dobrý Pastýř. O svátcích svatodušních přijímá milost Ducha svatého a potom celý ten dlouhý čas o nedělích po Duchu svatém upevňuje v sobě království Boží. K tomu přistupují svátky Panny Marie, její měsíc máj a svátky svatých. Rok po roce nachází zbožnost novou potravu v tajemstvích, jimž jsou svátky věnovány. Nikdy nám nezevšední církevní rok, nikdy ho nevyžijeme docela. Táto stálá svěžest a působivost, liturgických slavností a svátků církevních, vedle nichž památné dni a oslavy národní a státní jsou jako umělé květiny vedle přirozených, jest také důkazem pro božský obsah křesťanství. Nebyly by možné u nás snahy po odsvěcení náboženských svátků, kdyby se národ jejich smyslu neodcizoval. Mimo náboženské účinky měly by svátky prožívané v duchu liturgie ohromný význam mravní a společenský: nebylo by tolik hrubých požitků, za nimiž žene se dnes v neděli a ve volný den město i venkov, svátky byly by oasou duše na poušti úmorného života práce a shonu a společnost lidská by spíše vstoupila na cesty pokoje, míru, svornosti a lásky.

Abychom z církevního roku co nejvíce vytěžili, poznávejme jeho stavbu a význam dob a slavností; spolu s církví plesejme, pokořujme se, toužebně volejme, mějme s ní stejný stav duše! Kéž bychom slyšeli častěji liturgické kázání, které by nás uvedlo do smyslu liturgických dob! Postrádáme také dobré populární liturgiky psané s tohoto hlediska a za tímto cílem. Nemáme-li jiných pomůcek, všimějme si poznámek o světcích a svátcích, které přinášejí katolické časopisy.

Mějme otevřené oči pro symboliku liturgických úkonů a předmětů! Naše modlitby budou pozornější, budeme-li vědět, co znamená klečení, co ruce sepjaté, co postoj, proč se žehnáme křížem, proč skláníme hlavu, bijeme se v prsa, co znamenají barvy mešní kasule atd. Oživne vše kolem nás, uvědomíme-li si, že chrám je hmotný symbol nebes, oltář že značí Krista, světlo rovněž že je znakem učení Ježíšova, kadidlo že znamená vroucí lásku a dým modliteb i vůni ctností. V liturgii má všechno svůj duchovní a mravní význam: voda znamená očištění duše, oheň její zanícení lásky, popel naši nicotu a pomíjejícnost dle těla, ratolesti vítězství Kristovo a poselství míru atd. Zcela jinak budeme přítomni slavné mši sv., sv. biřmování, svěcení a žehnání posvátných osob a předmětů, jestliže se poučíme o tom, co který děj anebo věc znamenají. Nejlepší výklad je ten, který církev dává ve slovech, jimiž úkony doprovází a světlí liturgické předměty. Proto jest si přát, aby vydatně se užívalo při obřadech svátostí a svátostin dovolení daného Benediktem XV. 21. května 1920, jímž se připouští živý jazyk národní do liturgických obřadů při křtu sv., sňatku církevním, pohřbu a průvodech křížových a o Božím těle. Mimo to potřebujeme pro věřící dobrého překladu a výkladu těchto liturgických textů, mají-li jim rozuměti a neodcizovati se katolické církvi.

Mnohé předměty žehná a světlí církev, aby si je odnesli věřící domů a užívali jich v mezích víry a církevní praxe, na příklad hromnice, ratolesti, svěcenou vodu, křidu, kadidlo, pokrmy apod. Některé církevně posvěcené předměty přinášejí svým uživatelům, jsou-li toho schopni, veliké milosti duchovní, neboť jsou obdařeny odpustky (křížky, růžence, medalionky, škapulíře apod.). Moderní doba provádí stále důslednější dílo odkřesťanění i v lidském příbytku a životě vůbec. Kolik katolíků má správný pojem o těchto svátostinách? A přece musíme se tím lišiti od svého atheistického prostředí. Musíme v takových věcech povznášeti se od hmoty k duchu, od světa k Bohu. Nečekáme ničeho od hmoty samotné, nepovažujeme ji za talisman, ale prakticky osvědčujeme víru, že Bůh ochrání nás pro zásluhy Kristovy a na přímluvu církve, která nám předměty posvětila. V tom jest ustavičný popud, abychom vynaložili všechnu energii na své mravní zdokonalení, neboť jen tehdy budou nám posvátné obřady a předměty prospěšné. Úkony a předměty obdařené odpustky mají veliký vliv mravní: jimi vyznáváme víru, že církvi náleží moc odpouštěti tresty časné, a chceme-li dosáhnouti odpustků, musíme býti v posvěcující milosti a naplniti předepsané podmínky; tak vedou odpustky k častému přijímání sv. svátostí a k horlivosti ve ctnostech. Opět nové užítky ze sblížení s církevní liturgií!

Kdo dovede, ne-li rozjímati, tedy aspoň rozjímatě čisti, konej svá rozjímaní na podkladě liturgickém, pročítej a promýšlej liturgické obřady a modlitby a přesvědčíš se, že liturgie je zlatodol, jehož bohatství ani zdaleka není dosud vyváženo.

Co jest na sblížení s liturgií zvláště důležité, toť okolnost, že učíme se žiti ve spojení s nadpřirozeným světem. Hmotné a smyslové stává se obrazem a symbolem neviditelného, duchového. Počínáme vnějšími úkony, ale znenáhla pronikáme k jich vnitřnímu smyslu. Pozorné zachovávání vnějších ustanovení a úkonů přináší duchovní život založený na pevných základech věroučných. A tento dogmatický základ modlitby a askese, na kterém buduje liturgie, je jistě spolehlivější než kterýkoli jiný. V křesťanském starověku a středověku světlci a duše vyvolené byli hrdiny strohého sebezáporu. Boj proti tělu je nezbytnou součástí křesťanské askese za každé doby, tedy i dnes; nechceme-li býti nepřáteli kříže Kristova (sr. Fil. 3, 18), nýbrž býti vskutku Kristovými, musíme ukřižovati tělo své i s vášněmi a žádostmi (Gal. 5, 24). Také my musíme míti týž cíl, jaký měli asketé starokřesťanští: podrobiti tělo duchu a ducha milosti Boží. V tom všem jest nám vůdcem liturgie, tento boj proti zhmotnění a zesvětštění života, tato mohutná snaha zduchovňující život a dávající mu směr ku věčnosti. Liturgie počíná vnějšími úkony, proniká do nitra a vrcholí a ústí v lásce k církvi a ve zduchovnění života nebo-li v duchovním životě: liturgie jest pravou obnovou!

Sv. Bernard, Kniha o lásce Boží.

Hlava V. Vzpomínka na Boha je hořká bezbožníkům, ale velmi sladká duši věřící.

Avšak je důležité vědět, který druh lidí těží ze vzpomínky na Boha útěchu. Jistě ne lidé zvrácení a zlí, jimž se praví: Běda vám bohatým, neboť již máte své potěšení, nýbrž ti, již mohou opravdu říci: Nechce se dát potěšit má duše. A věří tomu plně, jestliže dodá: Vzpomínal jsem na Boha a byl jsem potěšen.

Je zajisté spravedlivé, aby ti, pro něž nemají půvabu časné věci, rádi mysleli na budoucí, a kteří pohrdají útěchami z dober pomíjejících, aby našli útěchu ve vzpomínce na věčnost. A to je pokolení hledající Pána, které nehledá svých zájmů, nýbrž tvář Boha Jakubova.

Duším hledajícím a vzdychajícím po přítomnosti Boha je nyní jeho přítomnost blízká a sladká, ne ovšem, aby je nasýtila, nýbrž aby více lačněly po tom, odkud by byly nasyceny. Totéž svědčí o sobě sám Pokrm slovy: Kdo mě požívá, bude dále lačnět. A kdo z něho požil, praví: Nasytím se, až se ukáže tvá sláva. Blahoslavení, kteří nyní lačněji a žízni po spravedlnosti, neboť jednou budou oni a ne jiní nasyceni.

Běda ti, pokolení zlé a zvrácené, běda ti, lide pošetilý a nerozumný, jenž si i vzpomínku ošklivíš a jeho přítomnosti se lekáš! Právem. Nechceš se nyní osvobodit z osidla lovců, neboť kdo chtějí býti bohati na tomto světě, upadají do osidla ďáblova. Nyní se můžeš zachránit před tvrdým slovem. — Ó slovo drsné, ó řeči tvrdá! Odejděte, zlořečení, do ohně věčného!

Jak tvrdá a drsná to slova proti těm, jež nám denně v chrámu připomínají jeho utrpení: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný. To znamená, kdo myslí na mou smrt a podle mého příkladu umrtvuje své údy na zemi, má život věčný. Nebo jinak: budete-li se mnou trpěti, budete i kralovati.

A přece většina i dnes se obrací zády k těmto slovům a odchází odpovídajíc ne sice slovy, nýbrž skutkem: Tvrdá jsou ta slova, kdo je může slyšeti?

Tak lidé neustáléné myslí, jejichž duch není Bohu věren, nýbrž spíše doufá v nejisté bohatství, zdráhají se slyšeti řeč o kříži a vzpomínka na umučení se jim zdá býti obtížná. Avšak jak snesou pak tíhu onoho slova: Odejděte, zlořečení, do ohně věčného, jenž je připraven ďáblu a jeho andělům? Ano, na koho padne tento kámen, toho rozdrťí.

Avšak spravedliví dojdou požehnání, kteří s apoštolem usilují se líbiti Bohu, ať jsou v těle nebo kromě těla. Uslyší na konec: Pojdte, požehnaní Otce mého atd. Tu lidé, kteří nechránili svého srdce, zakusí pozdě, jak bylo vzhledem k této bolesti jeho Kristovo sladké a břímě lehké, jemuž jako těžkému a obtížnému odepřeli podložiti tvrdou šíjí.

Nemůžete, bídní otroci mamony, radovati se zároveň v kříži Pána našeho Ježíše Krista a doufati v poklady peněz; jíti za zlatem a okoušeti, jak libý jest Pán. A poněvadž necítíte při vzpomínce jeho sladkosti, pravděpodobně ucítíte hořkost z jeho přítomnosti.

Ale věrná duše dychtivě touží po jeho přítomnosti, libě spočívá ve vzpomínce na něho, a dokud není uschnována patřiti tváři v tvář na slávu Boží, raduje se z potupného utrpení kříže.

Tak, ano, tak nevěsta a holubička Kristova hová si zatím a spí uprostřed dober, neboť obdržela prozatím ze vzpomínky na nadbytek tvé libosti, Pane Ježíši, stříbrná křídla, totiž lesk nevinnosti a cudnosti a doufá nadto, že bude doplněna její radost, až bude patřit na tvou tvář. Tam se bude její peří vzadu lesknout zlatem, až, uvedena s radostí v jas světců, bude plněji ozářena leskem Moudrosti. Právem se tedy již nyní chlubí: Levice jeho je pod mou hlavou a jeho pravice mě obejmě.

Pod levicí si představuje vzpomínku na jeho lásku, nad níž není větší, poněvadž dal život za své přátele. Pod pravicí si představuje blažené patření, jež slíbil svým přátelům, a radost z přítomnosti Velebnosti. Právem ono obožující patření na Boha, ona neocenitelná rozkoš z jeho přítomnosti se pokládá za pravici, o níž se radostně pje: Plno rozkoše v pravici tvé vždycky. A právem se umísťuje v levici ono podivuhodné milování, neustále připomínané a pamětihodné, neboť dokud neodejde nepravost, v něm spočívá a si hová nevěsta.

Je vhodné, že je Ženichova levice pod její hlavou, aby se na ní spolehla a opřela, totiž pozornost její duše, aby se neobracela a neklonila k tělesným a světským tužbám, poněvadž smrtelné tělo obtěžuje duši a zemský Stánek dolů stlačuje mysl velmi starostlivou. Neboť co jiného působí úvaha o tak velkém a nepovinném milosrdenství, tak zdarma prokazovaném a tak vyzkoušeném milování, tak nepředvídaném povznesení, tak nepřekonatelné vlídnosti, tak úžasné sladkosti? — Co, pravím, způsobí pečlivá úvaha o tom všem, než že duši uvažujícího úplně osvobodí od vší

špatné lásky a milosrdně strhne k sobě, prudce nadchne a učiní schopnou pohrdati mimo ni vším, po čem nemůže toužit, aniž by jí nepohrdala.

Není tedy divu, že ve vůni těchto mastí nevěsta běží rychle, miluje žhavě a zdá se jí, že málo miluje, jsouc tak milována, i když se cele oddá jeho lásce. Ne neprávem. Jak malá to odplata za takovou lásku takového Milovníka, jestliže se cele sebere k oplacení lásky nepatrný prach, jež předchází v lásce ona Vznešenost a na nějž pohlíží zaujata cele jeho spásou!

Konečně Bůh tak miloval svět, že Jednorozeného daroval. Není pochyby, že to platí o Otci. Rovněž: Dal na smrt svůj život. Jistě mluví o Synu. Praví také o Duchu svatém: Duch Utěšitel, jehož pošle Otec, ten vás naučí všemu a připomene vám vše, co jsem k vám mluvil. Miluje tedy Bůh a miluje cele, poněvadž miluje celá Trojice. A musíme to říci o nekonečném a nepochopitelném, poněvadž o jednoduchém.

K úvaze.

Sestra Chudoba.

Stále a stále se staví ta otázka chudého. Moderní člověk se chudého štítí. Tak se zapsal svému zlatému bůžku, že nenávidí prostě toho, kdo se nežene za mamonem jako on. Proto je chudák dnes vlastně zločincem. Nevyrábí hodnoty pekelné. Proto se na chudé vymýšlejí almuženky a podobné neřesti moderní nemohoucnosti proti zlořádu chudoby.

Ani katolíci, totiž ti, tak zvaní dobří, nemohou již, jak he zdá, chudobě rozuměti. Až by Kristus přišel k jejich prahům, snad poslali by naň strážníka anebo by mu dali onen ohavný lístek zvaný almuženka. Zapomnělo se, že chudý, který objal svou chudobu a snaží se nesháněti se za zbohatnutím, jest jen důsledným prováděčem myšlenky Kristovy o nepečování. Omezenci sice skuhrají o tom, že nutno tvořiti hodnoty a že, kdyby tak všichni konali, že svět musí zajíti nedostatkem hodnot, ale co jsou nám, k šípku, již všechny hodnoty? Jsou jen prostředkem k dosažení Boha. A ten, kdo poznal, co je Bůh, že on musí státi v popředí našich zájmů, že on je hodnotou největší a že nutno jen k němu se snažiti, ten pošle celý ten svět i s jeho bláznovstvím tam, kam patří. Nebude ale rozhodně se pohoršovati nad chudákem. Chudý svatý a čistý a Boží, takový františkovsky chudý je největším vrcholem pokroku lidství. Co se lidstvo naoslavovalo teď sv. Františka. Oslavovali ho a hořeli proň lidé v hedvábí a mašličkách a pentlích, hrdla svá mluvící o chudáčku Božím svlažovali vybraným vínem. Ó sv. Františku! Kdyby tě tak potkal někdo z těch velmožných pánů, které jsem sám slyšel o tobě mluvit?!

Katolíci ztratili smysl pro chudobu jako pro jedině důsledné řešení zacílení celé bytosti k Bohu a ztratili také smysl pro almužnu. Dávají almužnu buď ze sportu nebo z přirozeného soucitu, když se někomu srdce roztěká jako přezrálá okurka. Nebo dává almužnu právě proto, že nenávidí chudobu a že ji potírá svým penízem. Ani jeden z těchto způsobů není správný. Křesťan dává almužnu proto, že vidí v chudákovi Krista. Jsme všichni bratři a trpící a strádající jsou trpícími údy svatého těla Kristova. Proto jim patří láska. Proč se tak štítivě díváme na žebráka, proč mluvíme raději s pány usměvavými a blahobytnými, proč raději s dámami neparfumovanými, než s poctivou mámou? Ano, nevěříme dosti, dosti pevně a hluboce. Žijeme stále ještě na povrchu křesťanství. Kristova nauka nepronikla nám ještě do krve.

Křesťan pomáhá chudému, protože mu zobrazuje Krista, který nejdokonaleji odvrhl všechnu přítěž pozemských hodnot. Křesťan mu pomáhá, proto, aby mu pomohl k Bohu. Ano, to je pravý smysl křesťanské lásky. Viděti v chudém Krista trpícího a důsledného a potom pomáhati blíže k Bohu. Jak to? Člověk musí míti aspoň jakési životní minimum. Nemá-li je, hledá je a čím více musí je hledat, tím více olupuje Boha o čas, který by věnoval jen a jen službě Boží. To musí býti cílem křesťanské lásky a almužny, ušetřiti chudého rozptylování a hledání, usnadniti mu cestu k Bohu. Vše ostatní je jen prázdnou humanitou, neupřímnou, nepřiznanou předhůzkou vůči chudému, která říká: Abys nedělal ostudu naší moderní kultuře. Však čtete často takto argumentovati katolíky: „Skvrna moderní kultury.“ Proto tolik katolíků přijímá často tak nadšeně všechny pseudoreformy chudinství. Křesťan nemá jiného řešení pro chudého, než

je míval Stojan: Máš hlad? Tu máš. Nemá jiného řešení než: Hle, zase Kristus trpí, hle, miláček Boží, pomohu mu, aby zůstal tak blízko Bohu.

Katolík má přísné povinnosti k chudému. Jeho bohatství není jen a jen pro něho. Jeho bohatství má sociální povinnosti. Jinak bude páchnout mezi dábly i se svými poklady jak bohatec z evangelia. Přísná je povinnost katolíkova pomoci chudému, aby se nemusel tolik starati o denní skývu. Proto běda katolíkům zaměstnavatelům, kteří neplatí to, co by měli, a kteří zapřahují dělníka a služku a úředníka jako dobytče, že nemá ani času mysliti na Boha. Přísnou odpovědnost mají katolíci, kteří tvoří zákony, aby nezhoršovali životní podmínky chudého, neb to ho olupují o čas pro duši a pro Boha. Jak ohavné, odporné a směšné je lomení rukou, tak mnohého katolického buržoa nad zkázou mezi „nižším“ lidem — nad komunismem. Odírali chudáka, nedali mu mysliti na Boha a vyšší věci a nyní, když jde jejich cestami, teď by chtěli kněze snížit na hlasatele němé spokojenosti chudákům, vysátým oněmi vydřiduchy, kteří nejsou hodni nositi jméno Kristovo. Sestro Chudobo, - jsi vdovou! Braitó.

Sv. Terezie Ježíškova.

Světice hrdinná, silná, bijící se houževnatě o svatost. Jest příkladem strhujícím a proto peklo skresluje její podobu fyzickou i duchovní. Člověku je hnusno, co obratní obchodníci zbožností dovedou z té světice udělati. Obrázky a knížky a knížečky se množí jak houby po dešti a je vám hořko z toho nevkusu. Vše se ve mně bouří při tom kramaření svatostí a říkám si: Proto se ta světice namáhala celý život, aby si jí nějaký chytráček pomáhal? Třebas pokladničkou v kostele? Světice je pro následování a ne pro shánění příjmů. A mohlo by též přestat to věčné terezitkování a terezitečkování. Jaká pak Terezička. Velká, svatá Terezie, za kterou nutno jít temnou nocí smyslů a vůle a ducha. Chtěli svatost přiblížit a zatím ji rozbryndali a to jménem světice, která byla tak absolutní k Bohu. Braitó.

Knihkupectví

katolíkům nesmí vystavovati nejsprostší literární brak, knihy, jichž obálky masem přímo křičí. To raději zavřete krám, když nemáte co slušného prodávat. Na to katolíci nedávali své peníze, aby se jimi množilo knižní svinstvo. Katolíkem je ten, jenž je celý ve svých zásadách a v celém životě proniknut věrou a ne jen ten, kdo ráčí bráti kněžské peníze!

Redaktor.

Dr. Tomáš Hudec, Velepíseň křesťanské lásky.

STROFA II.

Vlastnosti křesťanské lásky.

4. Lásky jest shovívavá, jest dobrotivá;
lásky neřevní, ne vychloubá se, nenadýmá se;
5. nejedná neslušně, nehledá svého prospěchu;
neroztrpčuje se, nevzpomíná zlého;
6. neraduje se z nepravosti, ale má radost s pravdou;
7. všechno přikrývá, všecko věří,
všeho se naděje, všecko snáší.

Sv. Jan ve svém prvním listu píše: Řekne-li někdo „Miluji Boha“, a nenávidí-li bratra svého, jest lhář; neboť kdo nemiluje bratra svého, kterého vidí, kterak může milovati Boha, kterého nevidí? Tedy v opravdové ctnosti křesťanské lásky nedá se láska k Bohu odloučiti od lásky k bližnímu, ba právě skutky lásky k bližnímu jsou nejlepším důkazem, že máme i lásku k Bohu. Proto svatý Pavel v druhém oddílu velepisně o křesťanské lásce vypočítává, jak máme lásku osvědčovati vzhledem k našemu bližnímu.

Asyndeticky je tu uvedena dlouhá řada vlastností, jakými se má láska vyznačovat. Tyto a podobné výpočty, které jsou u sv. Pavla dosti časté, jeví jakýsi vliv — ovšem jen čistě zevnější a slohový — současných filosofů stoických, kteří ve svých mravních traktátech zvaných diatriby mívají rovněž podobné dlouhé řady ctností, jež třeba konati, a neřestí, jichž se nutno vystříhati.

Vlastnosti lásky dle sv. Pavla jsou jednak kladné, jednak záporné dle oné zásady: Co chceš, aby ti druzí činili, konej i ty a varuj se toho, čeho nechceš zakusiti od druhých.

Láska je shovívavou k chybám a nedostatkům druhého a nedá se strhnouti k netrpělivosti neb hněvu. Je dobrotivou, neboť hledí býti jiným k užtku a prospěchu. Neřevní a nezávidí bližnímu jeho předností a statků; nevychloubá se a nenadýmá se, domníváme-li se, že druhého v té neb oné věci převyšujem. Nejedná neslušně jako pyšný, který uráží bližního, nezachovává ani forem slušnosti. Nehledá svého prospěchu sobecky, ale dovede se obětovat pro druhého a ze srdce mu přeje všeho dobrého. Neroztrpčuje a nedá se unésti hněvem, když druzí nás urážejí nebo nám křivdí. Nevzpomíná zlého, jež druzí nám učinili, ale ráda odpouští. Neraduje se škodolibě z nepravostí, to jest z chyb a nedostatků, které vidí na druhých, ale má upřímnou radost s pravdou, když totiž pravda vítězí nad lží a křivdou.

Všechno přikrývá, to jest omlouvá a skrývá nedostatky druhého; všechno věří a s důvěrou přijímá, co bližní praví, ovšem aniž by při tom ztrácela s myslí křesťanskou opatrnost; všeho se naděje, vše nejlepší očekává od druhého a nepoddává se nedůvěře a podezřívavosti; vše snáší s trpělivostí a odevzdaností, cokoliv Bůh na nás sešle.

Tak láska uzavírá v sobě všechny ostatní křesťanské ctnosti. Kdo má takovou lásku, ten má i křesťanskou dokonalost. Proto sv. Jan apoštol dle vypravování sv. Jeronyma, když ve vysokém stáří býval od svých učedníků nošen do shromáždění věřících, říkával pouze: Synáčkové, milujte se navzájem. A když se ho tázali, proč vždy totéž opakuje, odpověděl: Poněvadž je to příkaz Páně; a když jenom jest plněn, postačí to.

H. D. Noble, Potřeba ctnosti.

Vždy je náš rozum a syndherese rozhodčím o prvních zásadách přirozeného zákona a tak je nejpřednějším a velmi důležitým pramenem mravnosti. Důležitým, poněvadž tento rozkazující způsob dobra je nezahladitelný; a také proto, že jest původcem nápravy, bez níž by nebylo možné žádné obrácení. Rozum nebyl tak dotčen prvotním hříchem. Byl zasažen jenom přímo nezalostí odvozených mravních zákonů a jich uplatnění. Proto musíme býti vzdělávání v uplatňování a v dovodování přirozeného zákona, ale sám rozum a jeho příkaz dobra zůstal i přes první pád nedotčen.

II. — Vůle. — Naše vůle svou přirozeností, sama sebou a aniž by jí bylo třeba pobídky, je nakloněna k rozumnému dobru tak, jak je přikazuje syndherese; přirozeně chceme, co nám náš rozum ukazuje jako dobré. V této samovolnosti dáti se za dobrem je také zvláštní mravní posila. Když je někomu zřejmo, že jeho rozumná povinnost se nese v daném smyslu, tu jest pro něj nemožno, aby neměl hnutí vůle v tomto smyslu.

Ale zde jest možný pád; tato spontánní vůle dobra poznaného rozumem a představeného syndheresí může zůstat neúčinnou. Této dobré vůli mohou vzniknouti překážky, může nedosáhnouti činnosti, může zůstati chtěním bez výsledků; a to tehdy, jestli náhodou vyvstane jiné dobro, vábivější než dobro rozumné, a uplatňuje svou lákavou přednost. Právě v tomto úpadkářství vůle přímo pociťujeme ránu dědičného hříchu. Člověk, stvořený ve spravedlnosti, měl vždy účinně chtíti plniti to, co mu rozum ukáže dobrým, co by se mělo činiti; tehdy nebyly možné takové protivy. Ale člověk od kazu prvního hříchu chce, i když je chtěním nakloněn chtíti dobro přikazované rozumem, raději, přirozeněji, usilovněji a především, co je mu dobré, jemu příjemné, co jemu skýtá potěšení. Touto zvažující náklonností jíti za tím, co je nám dobré, jsme za náhodné příležitosti pokoušeni opustiti povinnost, je-li protivná nějaké zálibě, která nás k sobě mocněji přitahuje. Každý mravní zápas je vždy ohraničen těmito dvěma mezníky: rozumnou činností a činností, která by nám dala potěšení. Lidská vůle stále kolísá mezi touto dvojí volbou, ale je mocněji přitahována na stranu potěšení než na stranu rozumnosti, spíše k tomu, co je dobré, než k tomu, co je

dobro. Cílem vši mravní výchovy, všeho hospodářství ctností bude upevniti a dáti převahu vůli rozumného dobra a postavit ji před vůli dobra osobního, potěšení, ukojení.

Za každého předpokladu, i když vůle osobního dobra podráží nedostatkem ctností a přítomností neřestí nebo získaných špatných návyků vůli dobra rozumného, přece tato svoboda dobra zůstává. A v lůně nesmrtelnosti — v tomistickém slova smyslu — nemůže býti vůle mravního dobra z kořene zahlazena. Pokud je rozum, potud zůstává i mravní vůle a není nucena ustupovati: poddáváme se vábení rozkoše, ale mohli bychom odporovati a právě v této možnosti odporu se dopouštíme chyb.

III. — Složka smyslová. — To jsou naše vášně. Je jich jedenáct a dělí se na dvě skupiny: 1. na vášně žádostivosti, pramenící v touze po rozkoších, po radostech, které pocházejí ze smyslového vnímání; hlavní jsou nestřídmost a smyslnost; 2. na vášně vznětlivosti, vyznačující se odporem k strážni, ke smyslovému utrpení, k námaze.

Tak jako v prvotním stavu spravedlnosti vítězila mravní vůle, právě tak ji všechny vášně poslouchaly v naprostém poddanství. Byly-li tam překážky, vždy se zvládnuly. Po prvním pádu jsou vášně zůstaveny vrozenému sklonu po samostatnosti a po možné nepodřízenosti, avšak mají býti podrobeny rozumu a vůli. Ovšem toto panství vůle nad vášněmi je velmi nesnadné. Vášně sebou přivádí fyziologické pohnutí, rozrušení svědomí, představy tak dráždivé, tak prudký zmatek, že jest zde, čím lze hodně přitlačit na stranu vůle rozkoše i potěšení, čím předstihnouti vůli povinností. Vášně uplatňuje všechno nám příjemné či škodlivé s takovou živostí a s mimořádnou přitažlivostí, která proto má, čím by podrazila mravní vůli, jež jest pokojnou vůlí po duchovním dobru.

Vášně je největší obtíž mravního života; to není otrok, praví sv. Tomáš, ale „propuštěnec“. Často povstává s prudkostí, jež mate rozum; ale to je jenom výjimečný případ.

Následky dědičného hříchu se jeví nejvíce právě ve smyslech; rána není v rozumu, jedině snad nevědomostí, ale ve vůli a zvláště v bouřlivé nepoddajnosti našich vášní. Avšak není tu holého úplného porušení a jest na hospodářství ctnosti řídit naše vášně, učiniti z nich ctnosti, neboť naše mravní ctnosti nejsou nic jiného než samy naše vášně přetvořené a zmoudřelé. Vášně jedenkrát zmoudřelá a ctnostná se svým rozmachem nadšená a síly, jež nám sděluje, stává bohatým pramenem mravních konů.

Shrňme a stanovme, co v našich schopnostech k činu, odezíraje při tom všeho pozdějšího zdokonalení ctnostmi, podporuje nebo ztěžuje mravní život.

Aby tento mravní život byl snadnější, máme:

1. rozum, syndheresi s jejím příkazem dobra, nezahladitelným a projevujícím se výčitkami;
2. vůli rozumného dobra, při nejmenším ve stavu chtění, spontánní vůle, jež však může zůstat neúčinnou;
3. svobodu, která může odporovati všemu, i vášním přešlým ve zvyky a v zastaralé neřesti;
4. vášně, schopné státi se ctnostmi, býti zatlačeny až na místa, kde nejen více mravnosti neuškodí, ale stávají se jejími pomocnicemi.

To jsou tedy naše opory: rozumový příkaz dobra, výčitky, svoboda vůle a možnost ctnostnosti u našich vášní.

Tyto pak jsou překážky mravního života, jak jich potkáváme v mocnostech k činnosti:

1. neznalost mravního zákona. Můžeť se nám nedostávat mravního poučení nebo může býti neúplné, pokud se týče mravních zákonů či jejich praktického uplatňování;
2. snaha, v nás převládající, chtíti naše osobní dobro, co nám je dobré, co svou lákavostí vítězí nad vůlí dobra rozumného;
3. zesílení této vůle rozkoše vlivem našich vášní, neboť vášně jsou výdechy kochání smyslů a jsou pro nás přitažlivější než duchovní dobro a přísnost ctnosti.

Od prvního hříchu je s mravního hlediska v dějinách lidstva více zla než dobra. V každém z nás je větší vyhlídka pro zlo než pro dobro. Celá mravní výchova má získáním a „zapnutím“ — užiji obrazu z elektrotechniky — ctností jen

jeden cíl: snažit se v nás zbudovati nové vyhlídky dobru tím, že vytvoří duševní nálady, jež by nám učinily dobro snadnějším. Ty šťastné nálady (zase v našich schopnostech a mocnostech) pro dobrou činnost, pro činnost, kterou právem vyžaduje mravní zákon, Boží zákon, zákon milovati Boha nade vše, se stanou samými ctnostmi.

Boř. Benetka, Obnova kultu národních světců.

Nahodilé setkání poustevníka s českým knížetem Oldřichem připravovalo budoucnost slovanskému monastýru. Pokračovatel Kosmův nám líčí setkání svatého Prokopa s knížetem, jehož se stal duchovním rádcem. Tato událost byla několikrát zpracována. Legendy vypravují o životě světcově na samotě a líčí nám velmi pěkně, jak svatý Prokop bojoval s ďáblem, jehož zapřáhl do pluhu a oral kamení. Jak krásně vidíme zobrazeno veliké dílo sebezáporu! Bůh postavil jej do boje proti největšímu nepříteli lidstva. V samotě se připravoval pro svoje veliké dílo výchovy, aby jako opat kláštera mohl býti vzorem pro své spolubratry i křesťany okolí. Jak krásně je symbolisován svatý opat, an drží na řetěze čerta!

Časté návštěvy knížete Oldřicha na Sázavě seznamovaly jej s myšlenkami ukrytými v srdci poustevníka. Tak došlo k založení kláštera, do něhož se shromáždili mniši, jimž dal svatý Prokop reguli podle příkladu svatého Benedikta. Sloučil asi zásady mnišství východního se západním, vydáváje tak vlastně novou řeholi na prospěch svého národa. Bratří se sešli velmi záhy, naplnění zbožným přáním sloužiti slovanskému národu, když nepřítel rozmetl jejich monastýry. Také titul kostela klášterního Panny Marie a sv. Jana Křtitele ukazuje na obyčej východní, kde tato dvě svatá jména jsou spojována. Tak najednou znovu na české půdě, ztracené pro slovanskou liturgii, staví se stan slovanským mnichům, aby pokusili se rozníti v srdcích slovanského lidu lásku pro to veliké privilegium, získané slovanskými apoštoly. Rozhořel se sice malý ohýnek na Sázavě, při němž našli trochu tepla slovanští mniši, ale domácí poměry, kde vliv německý působil na dvoře knížecím, nedovolil rozkvětu slovanského obřadu, z obavy snad, aby rozmach slovanské liturgie neodklonil celý národ od jejich směru, kde mohli prostřednictvím duchovní vrchnosti působiti i kulturně ve svém směru.

Postavením kláštera byla vlastně také ustavena škola, kde mladí synové svatého Prokopa i jiní žáci seznamovali se se slovanskou kulturou, štípenou sv. Cyrilem a Metodem na slovanském stromě. Svatý Prokop i jeho spolubratři, přišli ze slovanského prostředí, vyznali se ve slovanském písemnictví a umění již od svého mládí. Tak vzniká na Sázavě první umělecká a technická škola, jejíž vliv jistě nezůstal omezen pouze na úzký okruh klášterní. Prostedí slovanské kultury dokázalo svoji životaschopnost i tam, kde zákoutí klášterní dovedlo rozníti lásku k umění slovanskému i k vysokému vzepětí starého písemnictví slovanského.

Tuhou kázeň v sázavském klášteře nám pěkně načrtala česká legenda: „... dal příklad všem bratróm svým, zapovědě, aby toho nečinili, by se kde náboženstvím chlubilí, řka: „Bratřie, vám jest to známo, jakož čteniu psáno: súkromie ote všech lidí, a ten, jenž srdce ludské vidí, kdy uslyšie co slyčného, přijme hotově každého...“ Proto můžeme říci, že jeho působení mimo klášter odnášelo se také k širokému okolí. Jistě z dalekého okolí přicházeli lidé, aby poznali svatého opata a v jeho klášteře našli nejen osvěžení pro svojí duši, nýbrž poznali také tu posvátnou službu Bohu v jazyce slovanském. Životopisec jeho ze třináctého století píše, že horlivý opat, aby venkovský lid mohl časněji obcovati svátečním službám Božím, nařídil sloužiti zvláštní liturgii hned po primě, kdežto konventní konala se teprve po sextě. Súčastňovali se asi mnozí z okolí bohoslužeb na Sázavě.

Viděli jsme ve skrovné ukázce, jak mocně zasáhl veliký opat do duší českého lidu. Již za života jeho pověst světce zářila z jeho svaté postavy, a čteme mnoho současných zpráv, mluvících o velikém počtu zázraků, dosvědčujících, jak jeho práce byla milá Bohu. Sázavský klášter byl jedním z těch zajímavých úkazů, kdy česká země vydala světu tak krásné květy slovanského uvědomění, o němž se ani nezdálo v jiných zemích. Taková síla vědomí jednoty, vytrysknuvší z lásky velikého opata, dala základ k slovanskému klášteru v prostředí latinské kultury. Sázava stala se útočištěm slovansky cítících mnichů, kteří neztratili poslední naděje v obnovení slovanského ohniska v české vlasti.

Zazelenal se na krátký čas slibný výhon slovanské osobité kultury na české půdě, ale nepříznivé poměry zničily práci svatého Prokopa a jeho nástupců. Nový pokus Břetislavův byl jenom krátkou epizodou v dějinách slovanského kláštera na Sázavě. Potom víme již o latinských mniších, mezi nimiž snad se udržovala láska k vlasti a svým slovanským předchůdcům. Pokračovatel Kosmův byl takovým příkladem, jak patrně z jeho zápisů planoucích nadšením pro vlast a národ, že to až překvapí v tehdejší době. Vliv slovanského působení přinesl aspoň tu dobrou památku, že cítění české zakotvilo i v duších latinských mnichů.

Odkaz sázavského opata zapadl, a dnes není kláštera, není nikoho, kdo by navázal na slovanskou minulost, dnes, kdy pociťuje se tak veliká potřeba i navázati přímou cestu k slovanskému východu. Benediktini zakládají v Belgii slovanskou řeholi, či spíše zavádějí do řádu svatého Benedikta téhož ducha, kterého před tisícem let štípl do srdcí svých mnichů svatý Prokop. A v jeho vlasti, která má všechny podmínky svobodné říše, nepomyslí nikdo, aby byl obnoven slovanský monastýr na Sázavě, odkud by šli hlasatelé Jednoty tam, odkud jejich předchůdci přinesli do naší vlasti myšlenku slovanské jednoty. Proč by dnes zase nemohli jít z téhož kláštera nadšení hlasatelé spojení Slovanů pod touž hlavou, uznávanou slovanskými mnichy?

P. V. Svatohor O. Cr., O českých křižovnících s červenou hvězdou.

Potom mohla klidně ještě několik let do své smrti (+ 1282) těšiti se pohledem na jeho vzrůst až za hranice do Polska, kam jej uvedla její sestra, vratislavská kněžna Anna, zvláště však nablízku doma v mezích českého státu, kde viděla jej zahrnutého přízní i Přemysla Otakara II. i královny Kunhuty. Nejen že mu v duchovní správu svěřovány četné chrámy, některé i v samé Praze, ale zvláště po českých městech starší i nově zakládané hospitály pro nemocné, opuštěné i poutníky. Křižovníci byli v tom podporováni moudrou prozíravostí samých králů, kteří rádi viděli vznikati nové ústřední svazky, jimiž se vzdálené části země — na příklad Chebsko — k Praze poutaly, ale ještě vítali raději, že chudinství a zdravotnictví veřejné je soustřeďováno v osvědčených rukou a způsobem, jak to středověk nejlépe tehdy dovedl. Anežka mohla ještě za živa čísti chválu svých duchovních synů v listech královských — u Přemysla Otakara II. 1269 — a klidně zavřítí oči.

I po její smrti víc než sto let trval tento vzestup řádu. K nejstarším hospitálům v Praze, Stříbře, Mostě a Chebů přibýly hospitály v Klatovech, Ústí n. L., Litoměřicích, Kouřimi, v Budějovicích a Písku, v Sušici a lužické Žitavě a řád dosáhl v Karlově době největšího rozpětí země a duchovního vypětí uvnitř.

Husitskou vichřicí byl ovšem řád s výše své smeten, otrěsen a majetkově podlomen. Ale na podiv — nebyl docela zničen, ani v troskách jiných duchovních ústavů pochován. Co krom ctihodných zbytků v něm skoro nadobro zahynulo, bylo hospitálnictví. Avšak řád, jenž vedle péče o churavé a chudé měli duchovní správu při kostelech, za husitského převratu učinil v sobě závažný přesun. Obrátil totiž za změněných okolností všechny své zbývající hmotné a zotavující se duchovní síly větším dílem na vykonávání duchovní správy a tím se znova mocně uplatnil v českém náboženském životě. A byl to právě on, řád křižovnícký, jenž v zápase s kališnictvím katolické církvi zesláblé a pražskému arcibiskupskému stolci, sto čtyřicet let osiřelému, dal ze svého členstva dva vynikající muže za arcipastýře, osobně statečného a duchem znamenitého Antonia Brusa a po něm Martina Medka, o jejichž významnosti svědectví podávají dra Kl. Borového stejnojmenné monografie.

Ano, řád neváhal, když po jejich smrti pražské arcibiskupství zůstávalo stále bez přiměřených hmotných prostředků, podstoupiti nejtěžší oběť, jaké duchovní společnost jako společnost je schopna, vzdáti se svobodné volby představeného a propůjčiti svých zbylých statků i jiným arcibiskupům, mimo řád jmenovaným, a přijmouti je dobrovolně (postulovati) zároveň za své velmistry. Tím se stal ovšem hospodářskou komorou pražského arcibiskupství a nesl tuto oběť sebezapření tak dlouho, dokud o příjmy arcibiskupského stolce nebylo jinak postaráno. Nepočítáme-li Brusa a Medka již uvedených, tedy v době 1590—1694, více než sto let, vydržoval ne méně nežli šest arcibiskupů: Zbyňka Berku, Lamberga, Lohelia, Harracha, Kolovrata a Valdštejna ze svých příjmů, až teprve v Jiřím Ig. Pospíchalovi (1694—1699), největším svém velmistru — byl nazván obnovitel a takořka druhý zakladatel řádu — ujal se znova své svobodné volby a řízení svých věcí.

V té době těsnějšího spojení a s arcibiskupským stolcem řád pro katolictví napínal všechny své síly hmotné a duchovní a to co nejúporněji, zvláště v zápase s německým protestantstvím, do Čech hlavně na Chebsku mocně vnikajícím; o křižovnických farách, o pravověrnost bojujících pod přímým vedením arcibiskupů-velmistřů, neostýchá se uznale mluvit A. Frind jako o křižovnické diecési. 14

14) *Kirchengeschichte v. Böhmem IV. 219.*

Staré původní rytířství, které křižovnický řád kdysi vnášel do svého hospitálnictví, zůstávalo mu přece stále v žilách a projevovalo se statečností i v duchovní správě. Nebylo to jen snad nějaké bříkání ostruhami v okázalostech, ale zdatnost v konání povinností a v pěstění čestné vyhraněné povahy, kterou řád, jinak popřáváje pokud možná osobní volnosti, v nich důsledně vytvářel. Ve sbírce obrazů chová si řád jako světlý doklad tehdejšího svého smýšlení zajímavý obraz. Představuje rytíře na způsob sv. Jiří v boji se saní; tento rytíř má na zbroji odznak křižovnického řádu. A opět pravím: křižovnické rytířství není jen hezky malovanou vzpomínkou na staré časy, ale i za nynější celkové ochablosti jest ještě životní silou, tu a tam propukající, jak jest toho důkazem činnost křižovníka P. K. Tomana, jenž za nedávných zápasů s rozkolem všude na ohrožená místa volán, do řečnických zápasů o víru nebojácně vstupoval, až prudkým zánětem plic sklán, s pole byl odnesen. Světské duchovenstvo uctilo památku jeho obětavé statečnosti zvláštním fondem, nesoucím jeho jméno.

Rovněž ani duch původního hospitálnictví se ztrátou hospitálů a s proměnou celé lidské společnosti vůkol nadobro nezaničil. Řád v žárlivém opatrování si zachovává i ty skrovné zbytky z bývalé své činnosti pohostinstvím, podporováním chudého studentstva i chudiny vůbec, jakož i vydržováním hospitálů pro řádové služebníky, a to v Praze, St. Kníně, Mostě, Chlumu, Chebu, na Hradišti n. Znojmem a ve Vídni. A ku podivu i z těchto zbytků hospitálnictví, takořka jen živých uhlíků z bývalého velikého ohně, vyšlehl ještě v nedávné době živý plamen v řádovém bratru svatého života P. Havránkovi, jenž se stal spoluzakladatelem domácí české kongregace šedých sester, obírajících se obsluhou nemocných po domech v soukromí i v nemocnicích. Když na Bílou sobotu 22. března 1856 žehnal P. F. Havránek v skrovném bytě sester v Praze-III. č. 83 duchovní roucha tří prvních sester, netušil, že se za sedmdesát let rozroste tato společnost bliženské lásky v sta členek po Čechách a ve zvláštní odnoži i po Moravě. 15 15) *Dr. J. N. Sedlák: Půl století služby u nemocných v Praze 1906.*

Dr. J. Krlín, Svatý Jan od Kříže.

II.

Mystici, a mezi nimi na prvním místě sv. Jan od Kříže, rozeznávají tři cesty, vedoucí k dokonalosti: Via purgativa, illuminativa, unitiva. Nejdříve je třeba se očistiti, potom je třeba býti proniknut světlem a konečně duše dospívá sjednocení. Aby paprsky slunce pronikly, jest nutno odstraniti tvrdou kůru, která jim překáží. Proto jest nezbytnou askese člověku a po celou životní pout tímto světlem musí bdíti nad tělem, nad žádostmi, musí zápasiti s hříchem, který se snaží vždycky a při každé příležitosti zničit duši. Není možno představit si svatost bez sebeumrtvování, bez zápasu s tělem a s nízkými pudy.

Člověk je stvořen pro Boha, jeho cílem jest chvála Boha a patření na Boha. Všechny ostatní cíle křesťanovy jsou podružné a mají jimi býti. Jsou prostředkem k jedinému cíli, k cíli nejvyššímu.

Život člověkův jest cestou neschůdnou a strmou na vysokou horu, jejíhož vrcholu oko lidské nedozírá. Jest chůzí namáhavou a leckdy vyčerpávající, jež působí utrpení, takže cestující omdlévá a často se zastavuje a nechce dále.

Na té cestě je třeba síly, aby nás nezarazily žádné překážky, je třeba dobrého pohledu, abychom nezabloudili ve tmách, a je třeba oprostiti se ode všeho pozemského, abychom nepodlehli našeptávání hlasu, volajícího nás zpět. A ježto čím dále se ocitáme v horách, tím neschůdnější se stává pěšina, je třeba, abychom byli co nejlehčí a co nejodvážnější.

Nelze dospěti do výšin bez modlitby a rozjímání. Je třeba zdvojnásobiti, ztrojnásobiti, zmnohonásobiti sílu a vroucnost modliteb, je třeba prohlubovati rozjímání. Čím hlouběji zasahuje naše rozjímání, tím hlubší jest naše poznání. Modlitba, kterou jsme začali, napomáhá našemu rozjímání, rozjímáním zvroučňuje naše modlitba a oběma se rozpaluje naše láska.

Tragedií člověkovou jest, že buď si neuvědomuje této pravdy, nebo uvědomuje-li si jí, nemá odvahy a síly v životě ji uvést ve skutek. Světec jest osoba, která si ji uvědomuje, která ji praktikuje. Proto velice miluje.

Mezi první mší svatou, při níž ministroval a překvapoval jako jinoch svou zbožností a usebraností, a mezi první mší svatou, kterou sám jako novosvěcenec sloužil, uplynulo dvacet let, snad ani ne dvacet, ale malý Jan má s tím novosvěcencem jedno společné: čistotu srdce. Mají společnou lásku k Bohu, ovšem její stupně jsou různé. Novosvěcenec již znal, čeho neznal ministrant: Byla mu do jisté míry známou krása Milovaného, vznešenost Boha. Vymodlil si tu jistou znalost, vystudoval si ji a vytrpěl si ji. Vystupuje stále výše, opovrhoval stále více věcmi stvořenými, jejichž krása mizí před krásou Nestvořeného.

Při první mši svaté, v té svaté chvíli Proměnění, novosvěcenec byl již ohromen vznešeností Boží a omdlával tím poznáním. A doba mezi první mší sv. novosvěcencovou a mezi umíráním světcovým jest ustavičnou kontemplací, naplněním, zanícením. Jen Bůh ho vábí, stvoření nemá pro něho žádné ceny. Jediná vůle vládla u něho, a to nebyla vůle jeho, to byla vůle Boží. Svätý Jan od Kříže vystoupil až na vrchol hory Karmel. Nic - stvořené a vše — Bůh. Již měl smysl jen pro vše.

Jest známo ze života světce mnoho příkladů, svědčících, do jaké až míry se oprostil od věcí pozemských a přilnul k Bohu.

Jednoho dne, ve svátek nejsvětější Trojice, rozmlouval sv. Jan se sv. Terezií o nevýslovném tajemství nejsvětější Trojice. Sv. Jan obdržel s nebe podivuhodné světlo o mystickém tajemství a mluvil s nadšením, které stále mohutnělo. Sv. Terezie, poslouchající ho, klečela a rozjímalá pravdy, které vycházely z úst světcových. Pojednou sv. Jan zmlkl v extasi a podobně i sv. Terezie. Sestra, která vstoupila v tom okamžiku do hovorny, uzřela oba světce zdvižené neviditelnou silou nad zemi. Sv. Jan držel židli, jíž se chtěl přidržeti, když byl jat extasí, a sv. Terezie stále klečela; oba dva se vznášeli ve vzduchu. Sv. Terezie, vyprávějící později sestřám o této extasi, dodávala: „Co chcete, mé dcery, s P. Janem není možno mluvit o Bohu. Nejen sám upadá hned u vytržení, nýbrž strhuje do něho i ostatní.“

Svědectví sv. Terezie jest podepřeno i jinými fakty, o kterých se dočítáme ve světcových životopisech. Ocital se často u vytržení při nejsvětější Oběti i při svých kázáních a promluvách. Někdy uprostřed řeči zmlkl, pohroužen v rozjímání, a jeho smysly mu vypovídaly službu. „Tak mne zmohl spánek,“ omlouval se svým posluchačům, zatajuje jim pravou příčinu. Často ho bylo viděti před svatostánkem klečícího a jeho tvář zářila vnitřním ohněm lásky, který ho cele stravoval. Stačil jen pohled na Ukřižovaného, nebo i slovo Bůh a sv. Jan se ocitl u vytržení.

V klášteře v Baeza řeholníci o vánocích vystavěli jesličky. Sv. Jan zašel se na ně podívat a pohledem na Novorozeně byl tak unesen, že, plana láskou, uchopil je do ruky a tancoval kolem jesliček, pje písně. Po chvíli stanul s Děťátkem v ruce nehybný, bez sebe, jen jeho líce zářila.

Sv. Jan zanechal psané dílo, které nám podává mystickou nauku, již přijala církev za svou, prohlásivši sv. Jana za světce a jmenovavši ho ústy sv. Otce Pia XI. doktorem církevním. Nuže, v té nauce ukazuje duši cestu na horu Karmel. Jest prožitá, neboť málokdy spatříme větší intimnosti mezi psaným slovem a žitým životem, než ji vidíme u sv. Jana od Kříže. Žitý život jeho jsme poznali. Zbývá studovati jeho dílo. Jednota nám bude zjevná.

Literatura.

O. F. BABLER, Olomouc, Resslerova 13. Flaubert: Legenda o sv. Juliánu Pohostinném, 75 Kč. Klenot české bibliofilie. Rada originelních, hluboce pojatých dřevorytů Němcových ladí celé dílko v tutěž melodii středověké naivity a lásky k

světcům. Dílko vystihuje středověký ráz dobrodružné legendy. Nemohu než vřele doporučit toto dílo. Cena 75 Kč je mírná při povážení, že spis vyšel ve 150 výtiscích na ručním hol. papíře v originelní vazbě. Necht' hodně čtenářů našich pomůže svým zakoupením této i následující knížky mladému nadšenci pro bohatství katolické hloubky dále vydávati.

Babler: Maria po poli kráčela. Cena 9.50 Kč, s dřevorytem prof. Kameníka. Dávno čekáný další příspěvek naší chudé mariánské literatuře. Babler vybral křehké a něžné kousky z lyrické poesie lidové různých dob a národů. Úprava bibliofilská. Přístupná cena 9.50 Kč dovolí každému obohatit si dílkem knihovnu. Objednejte zavčas u autora, než bude kniha tištěná v 600 ex. rozebrána.

ALCAN, Paris, Delacroix: Psychologie de l'art, str. 480, cena 50 fr. Světoznámý odborník v psychologii pokusil se o psychol. rozbor umění. V prvních kapitolách ohledává terén, tápe, hledá výměr umění a konečně bije se za jeho intelektuální očistu. Myslím, že mu ale bude moderní umění málo vděčné. Delacroix dívá se na umění intelektualisticky, blíží se scholastice a zápasí s filosofií německou, která prý je neslučitelná v důsledcích s uměním. Zavrhuje čirý subjektivism. Přijímá obě formy umění i to, které svět běže a které z něho prchá v svět jiný, ale též objektivní. Upírá, že by jen umění tvořilo, háje vědu. Pravý umělec je správně dle D. ten, kdo tvoří, tvoře sebe, uskutečňuje svou vlastní vnitřní harmonii a jednotu. Velmi poučná kniha pro odborníky. Braitto.

„AMATRIX“, Roma-Milano, D. G. Minozzi: „I Santi dell' Anno Santo“ — str. 283, cena L. 12. — Zkušené pero spisovatelovo podává poutavě životy svatých kanonizovaných sv. Otcem Piem XI. v roce velkého jubilea. Jsou zde obsaženi: sv. Terezie Ježíškova, ten vonný kvítek Karmelu, vychovatelka Žofie Barat a misionářka Maria Magdalena Postel, Farář Arský, reformátor s. J. Eudes a světec i učenec sv. Petr Kanisius. — Mnohé ilustrace doprovázejí toto zajímavé dílo. C. D. W.

L'ART CATHOLIQUE, Paris, Don coeur: Mére Marie Ignáce des Auxiliatrices du Purgatoire. — Maria Ignacia dvanáctá ze třinácti dítek vzácné lilleské rodiny, vstupuje jednoho dne ještě se svými dvěma sestrami k „Pomocnicím duší v očištění“, jako oběť nejsv. Srdci Božského Pána. — V lásce k Němu dosáhne vzácné intimity, plné příkladů a výzev. Jar. C.

Zeller: Histoire de l'enfant Jésus. Knihu zdobí originelně vyjádřené dřevoryty. Ruční papír, cena 18 frs. Zellerová dovede se vžít do dětské duše a sblížení jí Ježíška, jak toho dítě žádá. Kniha je ale přece prostá sentimentality a vlivu apokryfů. S. B.

Dimier: L'art d'enluminure, str. 136, 8 frs. Roztomilá knížka v dobré úpravě, která nám činí přístupným jeden z rukopisů, který podával metody středověké knižní výzdoby. Co péče a lásky dovedli dáti ve středověku slovu. Znamení, že slovo jim něco znamenalo, že cítili jeho důstojnost, když Bůh byl Slovo. Moderní bibliofil se zájmem a praktickým užitkem přečte si toto dílko. H. L.

Les Saints déserts des Carmes de chaussés. 288 stran, 23 ilustrací, 15 frs. Autor, karmelita, dokazuje v prvním díle věrnost středověkých karmelitů k poustevnickému ideálu. Reforma sv. Terezie provedla podřízení činnosti životu rozjímavému v reformovaných klášteřích. Karmelita Tomáš od Ježíše zakládá proto kláštery-pouště, kde se každý může na rok uchýlit, aby duchovně zase okřál. Spisovatel ukazuje, že karmelitskému řádu patří místo mezi kartusiány a dominikány. Vysoce zajímavá kniha pro přítele karmelitského řádu. S. B.

ASCHEENDORF, Münster, Sickenberger: Leben Jsu. Str. 48, 0.80 Mk. Spisovatel běže si základní rámeček pro chronologické uspořádání událostí ze života Páně, evangelium svatého Jana, do něhož vsouvá epizody líčené synoptiky. Život je stručný, přehledný a zajímavý. S. B.

Von P. W. Schmidt S. V. D.: Der Ursprung der Gottesidee. 2. rozmnožené vydání. Stran XI+832. Cena 22.50 Mk. — Do neplech, které tropí srovnávací náboženská věda, zasahuje pádnou rukou největší katolický odborník a jeden z nejlepších odborníků světa. Podrobuje kritice soustavy, chtějící náboženství snížit na plod vývoje lidské mysli. Pak provádí čtenáře náboženstvími roztodivných národů a kmenů celé zeměkoule, aby ukázal všude nejhlubší kořeny. Až

budou hotovy ještě další tři svazky, bude nám jasna náboženská situace všech věků. Kdo chce nesmírně zajímavá poučení v těchto otázkách, aby nedal se zmásti a jiným aby dal světlo, nechť nelituje peněz za toto dílo. —es—

BARVIČ & NOVOTNÝ, Brno, Kratochvil: Meditace věků. 218 str., 30 Kč. Uznáný odborník v otázkách dějin filosofie podává výsledky svých mnoholetých studií v tomto díle podávající dějiny filosofie řecké a východní. Kratochvil miluje filosofy a kreslí je s láskou, což však není na úkor přesnosti. Autor snesl úžasný materiál a propracoval se neuvěřitelnou literaturou. V otázce dějin filosofie zůstává opravdu iniciátorem a vůdcem uznaným i nás, kteří jsme s ním kdysi zkřížili zbraně. Přeji dr. Kratochvílovi, aby vydal co nejdříve a právě tak hodnotné další svazky.
Braitto.

BEAUCHESNE G., Paris, J. V. Bainvel: La vie intime du Catholique. Spisovatel dává markantními rysy vyniknouti katolické praxi, tedy intimnímu životu katolíka. Kapitola: Hlavní rysy tohoto života, přidržena jako zrcadlo našim taky-katolíkům, měla by za následek mnohou nevolnost. —on—

BERGMANN, München, Leuba-Pfohl: Hamburg, str. 260, 16.50 Mk. Kniha zajímavá jako dokument, jak se dívá nevěrec na vnitřní duchovní život. Celý problém mystiky a zbožnosti je mu problémem čistě psychologickým. Přirozeně, že nachází hysterii u svaté Terezie, u svaté Kateřiny Janovské. Pro hluboké reality náboženské nemá ovšem nejmenšího smyslu. Vše vysvětluje čistě přirozeně a jako starý psychopatolog všude větrí mánie a fixní ideje. A ještě platí za prvou autoritu. Píše s takovou jistotou a povýšeností, že jest to až směšné. Světci vypadají v rukou jeho jako růže v rukou opice, která nemilosrdně trhá lístek za lístkem. Bohudíky, že Leuba je odbyt, proč ho ale pře.

BIBLIOGRAPHISCHES INSTITUT, Dostojevskij. Briefe, Leipzig s. a., str. 480, cena 5 Mk. — Arthur Luther, Briefe, Leipzig s. a., str. 480, cena 5 Mk. - Arthur Luther, jeden z nejlepších znalců ruského písemnictví v dnešním Německu, uspořádal a přeložil tento výběr z korespondence F. M. Dostojevského. Spolu s Lutherovými úvody ke každému období jeho života představují tyto dopisy velice názorný a poutavý životopis. —b.

BLACKWELL, The Documentary Sources of Greek History by M. Cary, Oxford 1927, str. 140, cena 6 s. — Stručný přehled pramenů pro studium řeckých dějin s bibliografickým náčrtem. Pro historika.

BONIFACIUS-DRUCKEREI, Paderborn. Německo zavádí jednotný katechismus. Rozčleněním látky liší se od našeho, podržel však otázky - odpovědi. Generální vikariát v Paderbornu vydal hořejší příručku pro katechety. Na 367 stranách obsahuje výklad apoštolského symbolu. Nejsou to vypracované katechese, ale spíše metodický návod k nim. Svou hloubkou hodí se příručka pro dospělejší žactvo nebo ještě lépe pro katechese na kazatelně. Č. P.

(Maison de la) BONNE PRESSE, Paris, J. Berthier: La mére selon le coeur de Dieu. Aplikace katechismu na mateřské úkoly v péči o tělo i duši dítěte; cennou činí knihu četné příklady vynikajících matek a vychovatelů i citáty z nich. —on—

J. Burret: L'éducation religieuse de l'Enfant, Kniha, jež podává metodu náboženské výchovy a primerního náboženského vyučování před školou. V době, kdy škola ohrožuje duši dítěte, našim matkám žádoucí.

BLOUD A GAY, Paris, I. Fioretti: (Překlad a úvod od Arnolda Goffin-a.) — „Kvítky sv. Františka“, francouzsky. Kniha pozoruhodná pohotovou předmluvou (1—34 str.) jako objasněním doby svatého Františka, kdy církevní poměry zhierarchisovány na nemožnost, církevní representace v rukou prelátů v rytířském brnění, bludy, ničitelé, rušitelé atd. — Mnoho jsme slyšeli, ale za to zvláště díky. Jar. C.

Picard — de Tourville: Précis de la doctrine catholique. 264 str., 15 frs. Vzácná kniha, která by neměla ujíti pozornosti našich vzdělanců, našich kněží. Podává poutavé a hluboké shrnutí katolické theologie, přístupné i laikům. Od pojmu vědy přechází pak k postižení víry touto vědou. Ve třetí pak části mistrovsky probírá dogma jedno za druhým, ukazuje na jeho božský původ. Vřele doporučuji. Braitto.

M. Briault: Sous le Zéro équatorial. 1926, stran 246 a mapka. Cena ? - Nedávno jsem se zmiňoval o díle msgr. Zouchera; studie a obrazy z Afriky P. Briualta S. Sp. jsou z Gabonu a Franc. Konga „obrazy svěží, bystré a odpovídající

skutečnosti“, je kvalifikuje msgr. Le Roy. Dvojí užitek: rozum obohatí a vůli posílí k novým námahám pro království Boží. J. F. P.

L'ame Russe (Cahiers de la nouvelle journée Nro. 8). Zajímavá sbírka, ve které Bulgakof, Berdjaev, Zdziechowski a Miroglio se snaží. Jedná o náboženském duchu ruského národa, o nových nadějích a starých troskách o ruské imigraci. Opravdu zajímavou jest studie o dualismu Boha a ďábla v ruské národní myšlence. Sborník jest jistě obohacením literatury o Rusku. Přispěje k jeho poznání. H. M.

BREMER PRESSE: „Ewiger Vorrat deutscher Poesie“, besorgt von Rudolf Borchardt, München 1926, str. 508. — Nádherná anthologie německé lyriky od nejstarších dob, třináctého století, až po soudobé básníky Hugo von Hofmannsthal a Rudolfa Alexander Schrodera. Rudolf Borchardt, sám velký zjev v moderní německé literatuře, pořídil tuto zcela nekonvenční sbírku, která v mnohých případech (Chamisso, Kleist atd.) podává definitivní ocenění. V doslovu odůvodňuje Borchardt svůj postup při výběru a podává tak přehled německého básnictví s nejvyšších hledisk. Je to dílo, bez něhož se neobejde nikdo, kdo vážně usiluje o poznání německé poesie. ofb

THE BOOKSHOP FOR BOYS AND GIRLS: „The Horn Book“, Boston 1926, str. 80. — Dobrý ilustrovaný sborník studií o americké literatuře pro mládež. Zájemcům nejvšeleji doporučeno. ofb

BUHNENVOLKSBUND VERLAG: „Bruder Ginepro Spiel“, von Ruth Schaumann, Berlin 1926, str. 30, cena 1.20 Mk. — Ruth Schaumann náleží dnes k nejnadanějším náboženským básnířkám Německa; čtenáři našeho časopisu poznali ji básní „Křížová cesta“, uveřejněnou ve čtvrtém čísle. V přítomné hře, psané už 1917, zpracovala známou látku o „dokonalé radosti“. Tato dramatisace legendy muže obstát i vedle františkánských her Henri Ghéona. ofb

CONCORDIA, Berlin, Schleich: Es läuten die Glocken. 326 stran, 200 obrazů. 8 Mk. Neobyčejně originelní kniha. Ve formě pohádkové podávány nejhlubší přírodní tajemství a problémy. Vše jest nevtíravě líčeno. Po přečtení knihy duše samovolně zapěje: Magnificat moudrému Tvůrci. H. R.

„Zwei Frauen, Die Gräfin Tolstoj und Frau Dostojewskij“, herausgegeben und übersetzt von Wolfgang E. Groeger, Berlin 1926, str. 256, cena 6 Mk. — Kniha přináší krátký vlastní životopis hraběnky Tolsté a výňatky ze zápisníku manželky F. M. Dostojevského. Obě je českým čtenářům přístupno. Úvod J. J. Eichenwalda psán je s hlubokým pochopením pro životní osudy obou těchto žen. B.

G. GROTESCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG, Berlín, Heinrich Herm: Dome im Feuer. — Román. Tato kniha německy píšícího Francouze oprávněně vzbudila větší zájem německé kritiky (Schönere Zukunft). Podobné počiny mohou totiž (jak myslím) mnoho přispěti k nějakému uvolnění dosud napjatého kulturního poměru mezistátního dvou starých soků. Název románu vzat z války, jež se vtiskla hlavnímu hrdinovi Charlesovi hluboce v uměleckou duši ostřílenými, ohořelými rumišti velebných gotických dómu východní Francie a Belgie. Román pedagogicko-nábožensko-politický. Problém Francie a Německa bude vždy časový. Zde je kus jeho řešení v umělecké formě, jež trpí snad jen nerovnoměrným tempem líčení. I úpravou kniha sympatická. Jar. C.

GRUYTER DE, Berlin, Aufhauser: Buddha u. Jesu, str. 30, sešit. 157. ze známé sbírky pro universitní semináře. Aufhauser bez jakékoliv kritiky podává to, co se označuje za obdobné v životě Kristově a Budhově. Divím se po přečtení, jak možno mluvit vůbec o paralele. Zajímavé pro poznání, čemu všemu musí nevěrec věřiti, aby nevěřil. S. B.

Rückert: Die theologische Entwicklung Gasparo Contarini. 108 str., 4 Mk. Spis ze sbírky církevně-historických studií, řízených Lietzmannem. Líčí vývoj této záhadné duše od scholastiky v reformačního theologa. Práce rozbírá jeho vývoj a jeho názory. Studie čistě technická pro dějiny protestantské nauky. K. M.

ČSL. AKCIOVÁ TISKÁRNA, Kaška: „Růže tajemná“. Májová kázání. Sv. IX. homiletické knihovny „Živé slovo“. Stran 95. Cena 12.50 Kč včetně poštovného. Nakladatelství Čsl. akciové tiskárny v Praze II., Panská ul. č. 1. Z těchto prostých kázání vane dech zbožnosti a eucharistický tón. Jsou sice pracována podle starých metod, obratný kazatel však si je snadno přizpůsobí. —es—

Vlasta Javořická: Májová bouře, díl 1. a 2. Cena 39 Kč. Kdyby zvířátka uměla čísti, drala by se o tuto četbu. Nalezla by v ní vše, co hýbe živočišností: „cítí rozkoš, je-li na blízkou — rozkvět ženství — nadělaná a jáko voheň — vyvinutá postava — krásně modelovaný krček — dlouhé, pevné nohy — chvátal za ní jako dravec — polibky jako žhavé jiskry — užívati lásky“ — a dobré jídlo také. Pro člověka křesťana s nesmrtelnou duší však by se z katolického nakladatelství nečekalo doporučení takové „zdravé četby“, i když jsou v ní také kalendářové povídky s opotřebovanými náměty.

—es—

LEGA EUCARISTICA, Milano, Aniello Calcara: „Il Serafico Amore“, str. 83. — Básnický příspěvek k františkánskému stému výročí. — V osmi scénách; rozvíjí se v tichu lesním, za bublání potůčku. Pět bratří zde vystupuje. V rozmluvách a touze směřují k bratru Františkovi; jejich touha se později vyplní. Kromě toho ozývá se zde (hlas andělský a sykot pekelného hada. Drama smíšené z lidského i nadlidského upoutá do poslední stránky. — Kniha pěkně vypravená, s nádhernými ilustracemi ke každé scéně.

C. D. W.

Exerciční dům (prof. R. Schikora), Hlučín: „Životem“. - Drobné knížky, nazval bych je cisternami exercičního ducha, jež mají dvojitý účel: exercitantům připomínati a neexercitanty přivolávati; jak pěkně se dají užiti pro apoštolát mezi lidmi, kteří nemohou užiti větších děl.

FERRARI, Milano—Roma, Domenici S. J.: Giovanni Huse la Boemia, str. 78, cena 2 L. — Způsob, jakým je zde poměr národa českého k Husovi vylíčen, vede k domněnce, že celý československý národ propadl heresi. Je zajímavě čísti tuto brožuru, vydanou při příležitosti vystoupení svatě Stolice proti jednání vlády při oslavě Husově, čehož se hlavně dotýká v předmluvě a přídávku. — Cituje zde mnoho zajímavých míst z různých pramenů.

C.D. W.

P. E. Rosa: Il martirio della Chiesanel Messico.“ Str. 264, 7.70 L. Stručně a poutavě předvádí dějiny církve v Mexiku. Ukazuje, že utrpením církve se Mexiko stalo pro katolíky „zemí slavnou, milou, požehnanou. — Krev mučedníků — semeno křesťanů!“ Jsem vděčný za vydání této knihy a vřele ji doporučuji.

FABER & GWYER: Umbria Santa by Corrado Ricci, translated by Helen C. Stewart, London 1927, str. 190, cena 12/6. — Italský originál této knihy vyšel teprve loni v Miláně a byl ihned uznán nejlepším a nejkrásnějším dílem o tomto kraji velkých světců a malířů. Kniha psána je svěže a příjemně a zaujme především svými vzorně reprodukovanými obrazovými přílohami. Měla by rozhodně býti vydána také v českém překladu! — Ve stejném nakladatelství vyšlo dílo „Beethoven: The man“ by André de Hevesy translated by F. S. Flint, London 1927, str. 224, cena 7/6. — Autor kreslí svého Beethovena a jeho životní osudy na sugestivně podaném pozadí společenského života jeho doby. Materiál (z části zcela nový a posud nevyčerpaný) volen je vkusně a zpracován pietně.

ofb

HERDER, Freiburg, Scheeben: Der heilige Dominicus. 1927, str. 458. — Máme spousty životopisů jednoho z největších středověkých světců sv. Dominika, ale můžeme říci, že ve všech téměř vedle historických fakt se uvádí množství legend, jak je tomu u středověkých světců vůbec. Kniha dr. Scheebena je důkladným historickokritickým obrazem velkého reformátora a zakladatele slavného řádu dominikánského, ukazuje světce v celé jeho velikosti charakteru, intelektuality a významu pro církev a společnost. Ukazuje velkého muže a světce a právě proto velkého, že světce. Doporučuji zvláště těm, kterým nechutnají životopisy plné nehistorických legend, kteří touží poznat světce v jeho pravé velikosti.

R. D.

Kühnel: Von Gott und von uns. 2. vyd., str. 134, cena 3 Mk. Čtěte všichni, kdo můžete, tuto knihu hlubokých výhledů do božství, jak je sbližuje theologie a vroucí zbožnost. Třeba dlouho hledati, než nalezneme o Bohu knihu tak vysoko a tak bezpečně vedoucí. Sloh strhující. Pro meditaci, četbu i kázání.

S. B.

Beethoven in Aufzeichnungen, Briefen u. Tagebuchrn, Freiburg 1922, str. 264. — Obraz Beethovenovy osobnosti, jak se jeví ze zápisků jemu blízkých lidí a z jeho vlastních deníků, dopisů a zápisníků. Provázíme tohoto velkého hudebníka cestami jeho života z Bonnu až na währingický hřbitov.

IRIS-VERLAG, Angelus Silesius: Heilige Seelenlust, Frankfurt am Main 1926, str. 150, cena 1.50 M; — Nádherné básnické dílo Angela Silesia, u nás známějšího svým „Cherubínským poutníkem“. Celá elevace duše ke Kristu, jaké byl barokní člověk schopen, došla v těchto básních výrazu. Kniha je opravdová perla v náboženské poesii.

B.

- KOSEL-PUSTET, München, Schlund: Verantwortung, 80, 93 stran, 1.50 Mk. Moderní problém vnitřní souvislosti mezi vykoupením a osobní odpovědností snaží se osvětliti přístupným způsobem dobře psaná knížka, která probírá otázku odpovědnosti se stanoviska mravního, věroučného i filosofického. Poučné a srozumitelné. S. B.
- Schmidt: Rasseu. Volk, str. 67, 1.50 Mk. Ethnolog světového jména kritizuje ostře různé teorie o rasovém vývoji a zase hájí sám rasový princip. Práví, že rasa, jako taková, má omezený vliv na kulturu, který však nutno pěstiti a jeho využití. S. B.
- KEGAN: Ludvig van Beethoven by Harvey Grace, London 1927, str. 326, cena 7 s. 6 d. — Mezi nesčetnými publikacemi o Beethovenovi, které se vyrojily při stém výročí jeho smrti, vyniká přítomná kniha, vyšlá ve sbírce „Masters of Music“, dobrými kvalitami životopisnými. Nevyrostla ze slepého nadšení pro člověka dílo, nýbrž vrhá také dost ostré kritické světlo na Beethovena - i jeho tvorbu. B.
- KOTRBA, Praha, Karel Vrátný: Četba. (Vzděl. knihovna katol. 2. řada, sv. IV.) 1927, stran 111, cena 7 Kč. - Bojujeme o dobré knihy; než, třeba bojovati o dobré čtenáře, o čtenáře se zdravými požadavky. Takové čtenáře si musíme vychovávat; k tomu výborně poslouží dílko vdp. Vrátného, zpracované dle P. Arense S. J. Najdete v něm to nejdůležitější a nejlepší. Pomozte rozšířiti! —i—
- L. KUNCÍŘ, Praha, Francis Jammes: Svatební zvony. (Dva milostné romány.) Silná, zdravá vůně poesie venkova baskitského, který rodil nejen tvrdé, pyšné duby, čistounké studánky, ale i lidi silných povah. Jammes má velký dar: nalézat skrytá rýžoviště prostinkých krás, ale měl by již přestat psát. Jar. C.
- MACMILLAN & CO., Ltd.: William Blake by Osbert Burdett, London 1926, str. 198, cena 5 s. — V kolekci „English Men of Letters“, kterou vzorně vede J. C. Squire, vyšel tento pěkně vypracovaný životopis mystika anglického Williama Blake; k letošnímu stému výročí jeho úmrtí (12. srpna) je nám tato biografie obzvláště vítána. ofb
- MAME, Tours, Fer. Landet: L'enfant chérie du monde, Sainte Thérèse de Lisien. 255 str. — Kdo by nemiloval tuto něžnou „květinku“, sv. Terezii? Proto s velkou radostí vítáme novou knihu o světici. Autor dělí spis na tři části: Život, Dějiny duše, Po smrti. Zvláště zajímavá druhá část, kde vrhá jasné paprsky na něžnou, ale hrdinnou, mužnou duši sv. Terezie. „Oběť lásky!“ To je opravdu devise Terezie Martinovy. A právě proto dosáhlo svatozáře. Autor dokonale vystihl velikost světice.
- MAME-GIGORD, Paris, Tours, Bazin: Fils de l'Eglise, 12 frs. Bazin zahleděl se do několika světců kanonisovaných i jiných. Chtěl v nich podati především vzory. Proto je ukazuje tak blízké nám bolestmi, hrůzami a životem, s tím rozdílem, že s ním neučinili kompromisu jako my, že uměli žít. Romanopisec Bazin nás mile překvapil.
- MANZ (Verlagsanstalt vorm. G. J. Manz), Regensburg, Kiefl Katholische Weltanschauung u. modernes Denken. Str. 558, 6 Mk. Hluboce založená studie o poměru katolického náboženství k moderní myšlence. Vypořádává se nábožensky s celou německou filosofií, důkladně rozbírá a boří Nietzscheho. Jde dále přes Hartmanna k monismu a hájí orthodoxní obraz Kristův, jeho evangelia a jeho prvotní církve. Na konec hodnotí katolicismus a protestantismus v Německu. Kniha vážná, přísně katolická, nesmlouvavá a neklanějící se nikomu než Bohu. Vřele doporučuji. S. B.
- J. Kemper: Hexenwahn und Hexenprozesse in Deutschland. — Když byl v některém století zaznamenán silný úpadek víry, silně stoupla pověra. Čarodějnice, kouzla atd. je risiko pověry. Procesy, mučení, upalování a statistiky — obsahuje tato kniha. Psána a věnována jen dospělejším. —j—c-
- J. C. B. MOHR (Paul Siebeck), Tübingen: Religion in Geschichte und Gegenwart. 5.—7. Liefg, Antike — Aufklärung. — Pozoruhodné jsou články Antika a křesťanství, celá hutná monografie o všech otázkách práce a všude bohatá bibliografie. —es—
- Deismann: Paulus. 292 str., 11 Mk. D. vžil se psychologicky do osobnosti sv. Pavla. D. dílo má všechny vlastnosti dobrého filologa, historika a člověka, zná život (ve své autobiografii „Die Wissenhaft der Gegenwart in Selbstdarstellungen“ děkuje Bohu, že začal svoji životní dráhu v duchovní správě) a proto žije jako Pavel. Skvostné

jsou kapitoly: Svět Pavlův, Pavel člověk, Pavel křesťan, Pavel apoštol, Pavel mystik. Ale při vši lásce k největšímu apoštolu přiznává D. — proti racionalismu — obrovský rozdíl mezi Pavlem a Kristem. Celkem sympatická kniha věřícího protestanta. A. Scherzer.

MOSER, Graz, Graber: Im Kampfe um Christus, 230 str., 15 šil. Dobře propracovaný polemicko-vědecký spis proti Drewsovým útokům na historičnost Kristovu. Vítězně obhajuje prameny Kristova života. Krok za krokem potírá nápady Drewsovy o původu křesťanství z gnosticizmu, z mystérií a mytů. Kniha nutná pro každého, kdo se věnuje apologii a apologetice. S. B.

JOHN MURRAY: The Future of Christianity, edited by Sir James Marchant, London 1927, str. 300, cena 7 s 6 d. - Sborník statí o budoucnosti křesťanských věronauk, v němž řada autorů, anglických theologů, probírá dnešní vztah náboženství křesťanských k jiným náboženstvím, poměr soudobé filosofie k theologii, úkol Písma sv. v přítomném a budoucím světě. Dílo poskytuje theologům mnoho zajímavých námětů. B.

NIJHOFF, La Haye: L'Architecture religieuse du Brabant par J. H. Plantenga, á la Haye 1925, str. LIV+352, cena 25 fl. — Velkolepé dílo o církevním stavitelství v Brabantu, doprovázené třicetišesti phototypiemi a dvěšestšedesáti ilustracemi. J. H. Plantenga analyzuje v osmi kapitolách stavby ze sedmnáctého století a podává dobře dokumentované životopisy nejhlavnějších stavitelů těch dob (Cobergher, Francart, Aguilon, Huyssens, Hésius atd.). V krásném úvodu pojednává o podstatě stavitelského umění („Stavitelství je umění krásných proporcí...“), objasňuje pojem barokního umění a poměry ve španělském Nizozemí. Martinus Nijhoff vydal touto knihou dílo, které opravdově obohacuje poznání dějin umění v Belgii. O. F. B.

PAN-VERLAG, Charlottenburg, Kraus: Alb. Schweitzer, 62 str., lex. 80, 4 Mk. Zajímavá studie pražského spisovatele Oskara Krause. Zabývá se náboženským vývojem myslitele Schweitzera a hodnotí při tom křesťanství. Kniha jest neobyčejně poučným dokumentem o touhách, bolestech a snahách každé hlubší duše dostat se blíže k Bohu. Krausovo líčení je lidsky sympatické, vřelé, křesťanství ovšem neproniká, nýbrž skresluje. S. B.

PAULINUS DRUCKEREI, Trier, Ketter: Im Lande der Offenbarung. 50 obr., 250 str. 5 Mk. Dílo přístupující s pietou, se srdcem i s rozumem k zemi nejposvátnější. Spisovatel provádí nás všemi místy, která jsou ve spojení se Zjevením. Styl živý a teplý. Výborná pomůcka pro katechety středních i měšť. škol. S.B.

R. OLDENBOURG, München: Handbuch der Philosophie. 10. Lieferung: Religionsphilosophie evangelischer Theologie. Von prof. D. E. Brunner-Zürich. Str. 100, Cena 4.10 zl. m. — Důsledně provedená nejhlubší myšlenka reformace, přiznávající část pravdy racionalismu, subjektivismu, historismu, a vrcholící ve větě: „Víra není více věrou, zaměřuje-li se se správným utvořením života; míti víru, znamená býti čekajícím. Neboť co víra skutečně má, je slib toho, co nyní nemá.“ — Přehodnocení křesťanských hodnot. —es—

Lieferung 12. Philosophie des Geistes. Von prof. dr. Em. Wolff. Str. 80, cena.4 zl. m. — „Duch“ ve smyslu ontologicko-hegelovském, tedy filosofování o duchu v tomto smyslu. Zajímavé odborníkům v dějinách filosofie. —es—

PLON, Paris, Green: Adrienne Mesurat, str. 355. Kniha těžké, dusné atmosféry. Hrozné hledání mladé dívky vyrostlé v ovzduší sobectví, monotónně neuvěřitelné. Slepě sahá po prvé sympatii, která se v ní probudila, a v ní hledá své štěstí. Prázdnota duše bez vyšší touhy pláče příšerně z celého románu. Dočítáte znavení nudou toho nešťastného života. Obraz, až snad přebroušeně věrný, obraz prázdnoho buržoasního života. S. B.

De Lavalette: Journal intime de Maine de Birau. 300 str. velký 80. Deník psaný jen pro vnitřní potřebu. Deník sršící bystrými postřehy velkého filosofa, šlehající politické současné stvůry a kritizující život vrstevníků. Vydání je velmi pečlivé, kritické a opatřeno úvodem a doklady. Maine de Birau byl vůdcem celé své generace učenců-hledačů a křesťanů. Deník pak je nejlepším jeho odkazem. Dává v něm svého ducha. Zajímavé jest sledovati vývoj od skepticismu k vřocnosti následování Krista. Braitto.

Paul Bourget: Nos actes nous suivent 1927, 2 svazky o 244 a 260 stranách, cena 24 fr. Nový román známého a neméně slavného Bourgeta. Jeho děl je řada a přece nestárne. Syn odčiňuje otcovu vinu svou obětí. Cituji z Calvet-

ova referátu v L. V. C. 4, 132: „... Bourget... zavádí zvláště pojem Zákona nedotknutelného a nejvyššího, jenž drtí ty, kteří jej porušují, a léčí ty, kteří jej přijímají...“ Román odporučuji, zvláště za vzor některým spisovatelkám jak řešiti problém zajímavosti bez újmy na vnitřní ceně. O obsahu spisu napovídá dosti sám titul — „Naše skutky jdou za námi.“

fa.

RUTTEN & LOENING: „Gespräche mit Heine“ gesammelt von H. H. Houben, Frankfurt a. M. 1926, str. 1072, cena 15 RM. — První velké seskupení všech Zachovalých výroků Heinových v rozmluvách o umění, filosofii, společnosti a politice. Důkladné vytěžení všeho přístupného materiálu. Jedinečné dílo pro poznání Heineho i jeho doby.

SOC. ED. INTERNAZ., Torino: Chiara Chiari: Santi d' Italia, str. 228, cena 8 L. Itálie byla vždy úrodnou matkou hrdinů netoliko ve zbrani, vědě neb umění, ale zvláště ve svatosti. Tato kniha, příručka to pro učitele náboženství, podává s uhlazenou jednoduchostí a hlubokou procítěností životy 22 svatých a je užitečná i vábivá nejen pro mládež, ale též pro četbu v rodině.

C. D. W.

THE POETRY PUBLISHING CO: „An English Lute“, compiled by Charles John Arnell, London, s. a., str. 143, cena 5. — Anthologie soudobé lyriky anglické, kterou sestavil známý vydavatel časopisu „Poetry“. Postrádáme v ní řadu nejzvučnějších jmen dnešního anglického básnictví. — Stejně nakladatelství zaslalo nám také „Crosses of Gold“ by Caresse Crosby, Paris 1925, str. 69. — Je to sbírka mnohdy velice naivních veršů mladé básnířky, jejíž nadání se projevuje spíše ve zdolání básnických forem než ve volbě a zpracování námětů.

—b

Ghibaud: Un Capitano Santo, str. 416, cena 7.50 L. — Životopis doktora Guido Negri da Este padnuvšího pod horou Colombarou 26. června 1916. Kniha pěkně vypravená s ilustracemi otvírá nám nádherné panorama ctnosti, dobroty a víry, snažíc se zvěčniti, zvláštní ctnosti náboženské i občanské ... - Vzpomínka na starou slávu Este z nejstarších dob počátků křesťanství dala mu živý popud k následování skvělých příkladů a k vytyčení vznešených ideálů. C. D. W.

SPES, Paris, Mgr. Laveille: Le Cardinal Mercier. Stran XIII+240, 15 frs. Mercier je z prvních katolických velikánů poslední doby. Muž subtilní vědy a muž činu srostlý vjedno s mužem živé dětinné víry, nebojácný obhájce práv národa; vzácný příklad pro akademickou naši mládež všech oborů.

SESTRY DOMINIKANKY, Řepčín, P. Kassian Karg O. M. Cap.: Ve škole Spasitelově — 1927. V němčině se dočkala tato kniha v krátké době 7. vydání. To proto (jak praví spisov.), že „dobře míněná slova ze srdce kněžského nalézají přece cestu do srdcí plných dobré vůle“. Knížka podmanivě poučující, jak si osvojit „řeč vnitř. Života“ — „dýchání duše“. — Malé tajemství, taková střelná modlitbička — upřímný povzdech při práci i zábavě posílané nebi — pohání duši „sursum“. Překladatelky a vydavatelky (ctih. sestry dominikánky v Řepčíně), jež, jak vím, se zdarem tohoto způsobu výchovy duší praktikují — měly šťastnou myšlenku. — Pomůžte mnohým.

Jar. C.

SESTRY N. P. P. M., Přerov, J. B. Chautard O. C. R.: Duše veškerého apoštolátu. U nás, kde hyneme na množství bezduchých organisací, kde je mnoho úspěchu a málo účinku, mnoho činnosti a málo požehnání — nechybí právě ta duše apoštolátu? Přerovské sestry učinily správnou diagnosu a podávají účinný lék. Přejeme zdar Boží. —on—

Květy nejsvětější Svátosti. Eucharistické povídky. Povídek toho druhu pro děti není nikdy dost. Možno jen vítat! —on—

STOCKWELL, Ltd.: Arametes by Daphne de Lacey, London, str. 110, cena 2/6. — The Back of Beyond by Gwendoline Rowley, str. 79, cena 2/6. — Průměrná anglická beletrie bez vyšších uměleckých ambicí, ale mravně nezávadná. První knížka pro odrostlé, druhá pro děti.

SCHWANN, Düsseldorf, Adam: Das Wesen des Katholicismus. 258 str. 80, III. vydání knihy, která shrnuje přednášky velkého katol. apologety, které měl před většinou protestantských posluchačů. Hledá základní tón, převládající ideu katolicismu, totiž soustředění věřících kol hlavy Krista, život z něho a v něm, život mající viditelnou opěrnou osu v církvi, snahu o zvládnutí celého člověka jeho výchovou pro celý život. Na konec ukazuje objektivně katolicismus v jeho působení. Přednášky rozvážně psané, kde každé slovo je uvážené, které však katolicismu neubírají z falešné mírumilovnosti.

S. B.

THE SWAN PRESS (Gay & Hancock): The Uncharted Coast by Lorna Keeling Collard, Leeds 1927, str. 40, cena 3 s 6 d. — „Rosemary“ by Lorna Keeling Collard, 1926, str. 12, cena 6 d. — Poems, 1927 by S. Mathewman, str. 104, cena 7 s 6 d. — Poesie L. K. Collardové, o níž se v předmluvě k její sbírce „The Uncharted Coast“ rozepisuje Walter de la Mare, je — zvláště ve čtyřech sonetech sešitku „Rosemary“ — příbuzná veršům Alžběty Barrett-Browningové; je to poesie jemné a citlivé ženské bytosti. — S. Mathewman je sympatický zjev mezi mladými anglickými básníky. Dokonale ovládá básnickou formu, a bylo by si pouze ještě přát, aby svou poesii myšlenkově a citově prohloubil. — Knihy, které vydává The Swan Press, mají vesměs krásnou úpravu; jedině ilustrace by mohly býti lepší. ofb

SOCIÉTÉ ET LIBRAIRIE S. FRANCOIS D'ASSISE, Paris: Les Martyrs Franciscains des Carmes, 120 str. Životopisy tří mučedníků za víru z revoluce francouzské, kapucína Apolináře, františkána Jana Františka a terciáře Severina, jimž se dostalo 1926 pocty oltáře prohlášením za blahoslavené.

P. TÉQUI, Paris, L. J. Dominique Rambaud O. P.: Saint Domini que. 1926, stran 322, 12 frs. Jenom o díle: Jistě z velké úcty a z lásky ke svatému Dominikovi psal P. Rambaud své dílo; chce svého Patriarchu ukázati v jeho osobě, v jeho duši a v jeho řádu; chce jej učiniti živým i pro dnešky. Plně se mu to daří; uměleť ž velikého množství látky vybrati nejlepší i nejdůležitější. Přeji autorovi z toho srdce — za jeho lásku ke svatému Dominiku — aby se toto nové dílo hojně rozšířilo. (Tak stranou si naříkám na P. redaktora, že se příliš brání referování o O. P., „aby se...“; a nechce se dáti přesvědčiti.) I. F. P.

Mgr. Roland-Gosselin: Lettres á un retraitant. — 1927, stran 76, cena ? — Již brzo začnou exercicie pro akademiky a pro inteligenci. Jak se připravit, co s sebou vzít? V této drobné knížečce najdeš stručný, ale hluboký úvod i návod k dobrému využití chvíl milosti. fa.

A. Maurand: Romeconquise ou Les dieux S'en vont. 1927, stran 47, cena 2 frs. — Začátky křesťanství v Římě, jeho zápas s pohanstvím a zvláště osoby sv. Petra a Pavla stále vábí katolické spisovatele. Maurandův veršovaný kus o třech jednáních pěkně scénuje „Quo vadis“ a ubohost Neronova počínání. Hodně účinné a proveditelné, při tom bez laciných efektů. fa.

Élié Méric: L'imagination et les prodiges. 1927 II, 2 svazky, stran XXXI+316 a 329, cena 20 frs. — Jest mnoho zjevů, kterých se chápe proti pravé víře blud či nevěra. Zjev zázračný, mimopřirozený, dobrý či zlý, přirozený? Nelze nad vším pokrčiti rameny, všechno nazvati podvodem. Méric-ovo dílo je výborné tím, že dává vysvětlení a přesnou — pokud ovšem možno — odpověď a směrnici pro další badání soukromé; a dává odpověď katolického učence. Vřele doporučuji, zvláště těm, kdož žijí v kraji zamořeném býlím pověry. I. F. P.

P. Yves Marie O. Cis.: Petite Reine. Str. 23. Čtyři básně (Mládí, Karmel, Nebe, Déšť růží) o princezničce svaté Terezii Ježíškově. Verše vytryskly z duše zanícené něžnou láskou k velké světici.

Gron S. J.: Jésus en Croise ou la science du Crucifix. Revue par le P. A. Cadres S. J., str. 236, cena 3.5 frs. Malá, ale hodnotná knížečka. Prosté, ale vroucí meditace uvádějí duši do hlubin tajů kříže, učí ji, jak má milovat kříž Kristův a pro něj kříž svůj. Vřele doporučuji milovníkům kříže.

Grimaud: Ma messe, str. 626, 9 frs. Duchaplný a theologicky školený spisovatel sblízuje inteligentů mši svatou. Nesnižuje jí, ale strhuje jí výše čtenáře. Hlavní pozornost věnuje naší účasti na kněžské oběti Kristově. Celá theologie i liturgie mše svaté učiněna přístupnou laikům. Vřele doporučuji. Braitto.

P. Alexis de Barbezieux O. M. Cap.: Lectures évangéliques. — 1927, stran VII+360, cena 10 frs. — Duchovní četba určená pro široké kruhy náboženské obce; v životě Pána Ježíše a Panny Marie nachází stále svěží vzory pro upravení života křesťanů ve světě a obratně je podává všem. Velmi vhodné pro dospělé. fa.

Gouvello: Pierre de Keriolet le pénitent Breton, str. 415, 10 frs. S dychtivostí sahal jsem po této knize. Jest to nové vydání prastaré bretoňské legendy o velkém kajícím Kerioletovi. Kniha podává pěkně zhuštěně velkou tuto postavu. Má cosi z těch dobrých silných legend středověkých, které světce nebřídily, nýbrž obdivovaly. Kniha je oslavou kajícího. Čtěte! S. B.

Morice: Pour vivre en beauté, str. 200, 6 frs. Ve formě korespondence snaží se autor postavit před oči nejkrásnější ideál, učí vnořiti se do krásy díla Božího, býti harmonickým článkem jeho. Stále volá výš, výše. Hodí se za četbu každému inteligentu. S. B.

THEATINER VERLAG: Hymnen an die Kirche von Gertrud von Le Fort, München 1924, str. 56, cena 4.50 Mk. — Jásavé hymny, mající někdy mohutnost zvuku varhan. Poslyšte melodii z básniřčina Te Deum: „Velký Bože mého žití, chci tě chválit na všech třech březích tvého jednotného světla! Chci písní svou skočit do moře tvé nádhery: jásavě chci se ponořit do vln tvé síly! ...“ B.

Hl. Johannes vom Kreuz: Werke, I. Band. Theatinerverlag vydává nový, vzácný a pěkný přehled díla svatého Jana od Kříže. Překlad pořídil známý odborník karmelita P. Ambrož od svaté Terezie. Svatý Jan byl prohlášen za mystického učitele církevního a proto věřící mají se s ním seznámiti. Nemajíce český překlad, ohlédneme se rádi po překladu nám nejpřístupnějším. Jest jím toto vydání. První díl 460 str., váz. 9.50 Mk. S. B.

TYROLIA, Innsbruck: Die parapsychologischen Erscheinungen. W. K. Jaschke. Str. 88, cena 1.50 M. — Autor pojednává o všech hlavních mediumistických jevech, reprodukuje fotografie materialisace a kloní se značně ke skutečnému působení. Odborníci vytýkají nedostatek kritičnosti jemu i jeho pramenu, Raupertovi. —es

Süssenguth: Die Grundfragen der Biologie. 74 str., 2.20 šil. Odborník dr. Süssenguth stručně a výstižně řeší zde otázky, kolem nichž se dnešní biologie stále otáčí. Potírá darwinismus a materialismus a hájí stanovisko katolické. Doporučuji zájemcům pro rychlou orientaci. —and.

„ROMA“, Casa editrice, P. Innocenzo Taurisano O. P.: San Domenico di Guzman, str. 83, cena .7 L. — Kniha pěkně vypravená s ilustracemi líčí životopis světce a počátky řádu dominikánského. Zajímavý tento životopis živě vyobrazuje svatého Dominika Guzmanu, pocházejícího z Kastilie z rodiny světců, z níž tři jsou zvláště uctíváni: matka Jana de Aza a dva bratři: Mannes (neb Mamerto) a Dominik, statečný bojovník proti albigenským. — Vlastní pojednání je doprovázeno velmi hojně v poznámkách texty vyňatými z různých pramenů. C. D. W.

UMBACH, Kandern, Graeter, Nervenarzt: Menschenleiden als Lebensgeheimnis. Str. 200, cena 5 zl. m. — Kniha o autosugesci a léčení autosug. i soukromém. Žák Coulův pokračuje ve stopách mistrových, podává nesmírně zajímavé a důležité pokyny. Pro život se tu rozřeší mnohá záhada nemoci, slabosti, jakož i duševní síly. —es-

UNIVERSAL-EDITION A. G.: H. Kaminski: Drei Geistliche Lieder, U. E. 7755, Wien 1925, str. 13+2. — N. Mjaskowsky: Sonate für Klavier, Nr. 4 C Moll, Op. 27, U. E. 8151, str. 44. — Velké hudební nakladatelství vídeňské zaslalo nám tyto dva svazky hudebnin. Kaminského „Duchovní písně“ pro soprán s průvodem houslí a piana upoutají hlavně druhým a třetím číslem (Wiegenlied v lydické tónině a Geistlich Taglied s mohutně vystupňovaným závěrem.) — Sonata moderního ruského skladatele Mjaskowského vymyká se svou zcela moderní harmonickou strukturou a smělou hudební dikcí našemu úsudku; nejpřístupnější zdá se střední věta Intermezzo quasi Sarabanda. B.

VALLECCHI, Firenze, Papini: Pane et vino, str. 204, na ručním papíře, 15 lir. Knize předchází hluboká studie o poesii, o velikosti, hrůze a odpovědnosti básníků — vidoucích. Jak je pravdivé, co dí (str. 27). Básníci hledají hudbu, hudbu, která by se obracela k nebesům, neboť přichází z nebe. Musil bych stále a stále citovat. Ano, pane-gyrikon na básníky. A básně za tou předmluvou odpovídají vroucímu výkřiku po žhavé, strhující velikosti. Prostý, nehledaný výraz, který ale zazvoní duši včas, aby se probudila a šla si pro almužnu, která se právě v té chvíli dává. Pochoutka a občerstvení. Který že zmetek tvrdil, že Papini konversí se stal „svatouškem“! Braitto.

I. S. Turghéniev: Le Memorie Letterarie, Firenze s. a., str. 152, cena 5.50 L. — Literární paměti I. S. Turgeněva, jak je do vlastiny přeložil Enrico Damiani, italský znalec a propagátor ruského písemnictví.

VITTE, Lyon: Le Curé d'Ars. Stran XVII+702, 24 frs. — Jsem přesvědčen, že toto dílo je nejlepším z životopisů svatého Jana Marie Vianneye. Snoubí ze zde oba zásadní hagiografické moderní požadavky: vědecká důkladnost s náboženským pochopením. Je třeba pilně bádati v tolika pramenech a neméně žádoucně prositi o osvícení s nebes,

aby našim zrakům neunikaly odlesky nebeských milostí. Autor činil obojí a jistě mu milovaný světec vyprosil mnoho a mnoho darů pro tak jemnou práci. Vzácná a příkladná biografie, poctěná francouzskou Akademií. I. F. P.

VĚSTNÍK MARIÁNSKÝCH DRUŽIN, Praha II., Ječná 2, Huber-Černý: Následování svatých. 1927, 736 str., plát. orig. vazba 42 Kč. — Mnoho čtenářů „Hlubiny“ si žádá životopisů svatých; ale „to jest svatých pravá sláva, že k následování vyzývají!“ učí svatí Otcové. Nestačí životopis přečíst, je třeba následovati jejich ctností, u nich hledati Klu... Učí tomu Hubrovo následování, vyzkoušené, opatrně psané, abychom snad nezbloudili... Neměla by chyběti u toho, kdo se snaží po duchovním životě. Velmi užitečný je úvod do pojmů souvisejících se svatostí. Kniha je poměrně laciná, přejí upřímně brzké nové vydání.

Heft 15., Konrad Graf Preysing: Gesellschaftssitten und Sittengesetz (Mnichov 1927). — Velmi zajímavá a poučná knížka. Její aktuálnost vyzvídají dokonale témata kapitol: Gesellschaft..., Die katholischen Moral und die Gesellschaft, Kleidermode, Tanz, Die kirchliche Autorität und moderne Kleidung, moderne Tanze... Psána povolnou rukou. j—c

ZUR RELIG. LAGE DER GEGENWART, Heft 16., Dr. Georg Wunderle: Zur Biologie des Kirchlichen Lebens. Mnichov 1927. Téma: Biologie církevního života (jakož i náboženské psychologie) — jsou nové věci. Pokus Wunderleho o biologii církevního života se velmi zdařil. Hlavní důvod klade na 2 problémy: Vývoj a ustrnutí v církevním životě. j—c

KOTRBA: Nová legenda zlatá. Monumentální dílo Kotrbova nakladatelství, zasluhující největší pozornosti. Podává starý český pasionál s bohatými ilustracemi. Vychází v laciných sešitech, z nichž I. a II. přímo překvapuje jazykovou ryzností a pečlivou výpravou.

NEUBERT, Praha. Ant. Špale: Kniha poutníková, I. díl, 1927, stran 507 (212 obrazů, 19 map a nákresů), cena 88 Kč, v polokož. v. 148 Kč, — Tak jsem se v duchu octnul v době svého dětství, kdy nám maminka předčítávala večer ze staré rodinné bible ještě tištěné „kurentem“, sama svým citem řídila výběr. Dnes je všem těm duším zpomoženo. P. Špale odposlouchal za svého vznešeného úřadu kněze a katechety potřeby srdcí, mnoho se modlil a mnoho studoval, aby mohl dáti českému čtenáři neoborníkovi knihu, na kterou můžeme býti právem hrdi, Knihu poutníkovu. Z pokladů Písem svatých vybral nejdražší perly — tak jak je přeložil jeho vzácný rádce msgr. dr. Hejčl — od učených biblistů vybral nejdůležitější poučení, shrnul vše obratně v krásný celek, v biblickou čítanku. Nechybí obrazů, které by podpořily tvořivou obraznost, zpestřily šiky liter a osvěžily oko. Vítám „Knihu“, aby nahradila prázdná místa v knihovnách ať duchovních, ať třídy inteligentní či u lidu, všude bude na svém místě a zasluhuje býti na čestném. Oceňuji ochotu Neubertova nakladatelství, že knihu dobře vypravenou nepředražuje, ale umožňuje láci hojně rozšíření do všech vrstev; a vroucně toho knize přeji. I. F. P.

AUBANEL FILS AINĚ, Avignon, Abbé Chevalier de Corswarem: La liturgie byzantine et l'Union des Églises (sbírka La prière et la vie liturgiques), 1926, stran 131, cena ? — Katolický západ si hodně všímá otázky sjednocení; nehledají, co rozdvouje, ale odkrývají zapomenuté mosty jednoty. Liturgie je nejdražším majetkem východňanů, a tam třeba chytiti jejich srdce. Spis de Corswarem-ův je jakýmsi církevním rokem východní církve, stručným, ale mnoho poučným a bohatým myšlenkami. Potřebné dílo pro každého, kdo pracuje v unionismu a v liturgice. fa.

Cristiani: La sainte Communion dans la liturgie. (La prière et la vie liturgiques) 1926, stran 000. Jde o pochopení ducha liturgie, vždyť jen tak dosáhneme zmohutnění náboženské praxe. Toho nelze bez znalosti — aspoň u učitele a u vůdce - dějinného vývoje liturgie ani bez poznání ducha těch, kteří ji tvořili. Cristiani si všímá hlavně svatého přijímání, nejdůležitějšího konu v osobním křesťanském životě. Snaha je dobrá, třeba nemůže vyčerpati všechnu obsáhlou látku. Výborná příručka pro kněze a pro vzdělané laiky. fa.

ÉDITIONS SPES, Émile Ripert: „Le Poème d'Assise“, Paris 1926, str. 213, cena 12 frs. — Ze záplavy knih, již přineslo loňské františkánské jubileum, vyniká tato sbírka veršů jemností a hlubokou poetičností. Nejvíce upoutá „Chvála tvorstva“, uvedená do pevného veršového útvaru, „Kázání ptáčkům“ a především báseň „Radost“. —ofb—

KURT STENGER, Erfurt, podává dvě nová filosofická díla, jež chtějí modernímu člověku objasniti smysl života: Person, Weltbild und Deutung, von Dr. Phil. Ferd. Weinhandl, str. 110, cena 4.50 zl. m. — Wert. Von Joh, Erich Heyde. Str.

216, cena 8.50 zl. M. — Dílo Heydovo je dokonale instruktivní kniha o t. z. filosofii hodnoty. Snaží se shrnouti, sestaviti a upravit všelco dosud v tomto směru bylo vykonáno. Nad dosavadní díla v tomto směru vyniká velmi jasným podáním myšlenek. — Knihu Weinhandlovu bych nazval duchaplným pokusem aplikace filosofie hodnoty na určité hlavní složky života: osobnost, osud, smysl života. Kniha je psána vlastně pro člověka úplně nevěřícího a materialistu; těm, jsou-li dobré vůle, přinese veliké sblížení s metafysikou i s vírou. —es—

ARTHUR H. STOCKWELL, Ltd.: „Arametes“ by Daphne de Lacey, London, str. 110, cena 2/6. — „The Back of Beyond“ by Gwendoline Rowley, str. 79, cena 2/6. — Průměrná anglická beletrie bez vyšších uměleckých ambicí, ale mravně nezávadná. První knížka pro odrostlé, druhá pro děti.

SCHULBRUDER-VERLAG, Mielert: Lebendiges Christentum im Spiegel Hollands. 22 st., 2 Mk. Dobře obrátiti pozornost z našich poměrů do jiných, kde poctivá nekompromisnost katolíků tolik učinila pro království Boží. Spisovatel líčí pravý zdroj vítězství katolíků v Holandsku, kde jsou v menšině, ukazuje na zlatou žílu cítění s církví a Kristem. Učme se od hol. bratří především křesťanskému životu. Vše ostatní bude nám přidáno. —B.—

TEUBNER, Leipzig, Misch: Der Weg in die Philosophie, str. 418, 14 Mk. Originelní úvod do filosofie. Uvádí do filosofie jejími dějinami. Rozdělil si knihu na nesčíslný počet odstavců, ve kterých dává mluvit filosofům. Jak je prázdný monism tolika kapitol. Jiní zase jej ruší a mluví a aktivně proti pasivitě takových budhistických pasáží. Jednotlivého systému tu není, a proto zcela se hodí pro závěr knihy takové smutné doznání, že filosofie neuspokojí, že dá něco v mládí, ale pak, pak že zklame a — že nedovede vésti život. S. B.

I. Hugon S. J.: Le missionnaire. — Stran 130, cena 3 frs. — Od spisku I. B. Piolet-a „Nos missiono et nos missionaires“ (u Bloud et Gay) jsem ve francouzském nepotkal tak oduševnělého dílka věnovaného čitě rozšíření misijních povolání. Veliká přednost knížky je v tom, že staví zásady žité velikými misionáři; nazval bych ji proto „obrázkovým vývojem“ misionáře od začátku povolání až po slavný konec — smrt. Připojený přehled misijních kongregací a slušná bibliografie zvyšují cenu. Pro vychovatele (zvláště pro kněze), pro mládež a pro nepřítel misí. I. F. P.

Émile Rippert: „Le Poème d' Assise“, Paris 1926, str. 213, cena 12 frs. — Ze záplavy knih, již přineslo loňské františkánské jubileum, vyniká tato sbírka veršů jemností a hlubokou poetičností. Nejvíce upoutá „Chvála tvorstva“, uvedená do pevného veršového útvaru, „Kázání ptáčkům“ a především báseň „Radost“. —ofb—

Sturmfels, Geschlechtliche Erziehung. 108 str. Velmi vážné pojednání o výchově a ne o pouhé povrchní osvětě ve věcech pohlavních.

TÉQUI, Paris, P. Alexis de Barbezieux O. M. Cap.: Lectures évangéliques. — 1927, stran VII+360, cena 10 frs. — Duchovní četba určená pro široké kruhy náboženské obce; v životě Pána Ježíše a Panny Marie nachází stále svěží vzory pro upravení života křesťanů ve světě a obratně je podává všem. Velmi vhodné pro dospělé. fa.

Mgr. A. Boucher: A travers les missions du Togo et du Dahomey. — 1926, stran 164, cena 10 frs. — Mgr. Boucher, ředitel „Apoštolského díla“ (pro misionářské potřeby), píše po svém návratu vzpomínky z visitace misí v Togo a v Dahomey; je to vlastně přehlídka práce, vykonané misionáři, pro věčné i časné blaho afrických duší. Budete knížku čísti se zájmem — je v zábavné formě — a s jistou pýchou nad zásluhami bratří apoštolů; reprodukce fotografií jsou velmi zdařilé. I. F. P.

TYPOGRAPHIA BEFANI, Roma: De prophetiae charismate in populo israelitico libri quattuor. Napsal P. Marc. Ant. Van de Oudenrijn O. Praed. — Vel. 80 form. Stran XXIV+412. Cena 6 dolarů.

Prof. na Collegiu Angeliku v Římě podává exegeticko-dogmatickou studii o tomto nejvyšším zajímavém tématu ve čtyřech knihách latinou čistou a plynou. Že autor jest v tomto oboru doma, svědčí jeho úžasná sečtělost v biblické literatuře. Uvádí na 600 autorů. Mezi nimi i naše známé: Zapletal, Sandu, Musila.

Největší chválou pro knihu jest, že je zbudována na sv. Tomáši Akv. Kniha splňuje tužby katolického světa. Obhazuje a dokazuje božské poslání proroků proti racionalismu, který se snaží strhnouti proroky s výšin obcování s Bohem pod úroveň normálních lidí. Přikročme k stručnému rozboru knihy.

Liber I. De prophetarum israel. nominibus. Stať velmi zajímavá pro filology. Zde vysvětluje různé názvy proroků se stanoviska filologického.

L. II. De prophetarum israel. historia et origine. V této knize zajímavě probírá dějiny izraelských proroků od počátku až po dobu Kristovu. Jasně a přesně dokazuje, že izraelský profetismus se nemohl vyvinouti z kultu kananejského a arabského.

L. III. De prophetis israel. ut stant sub influxu Divino. Autor dokazuje, že praví proroci jsou přímo voláni a nuceni Bohem. Obšírně mluví o dispozici člověka k úřadu prorockému. Bohu nepřekáží ani věk ani stav, poněvadž dar proctví je „gratia gratis data“. Zvláštní pozornosti zasluhují psychologicky a dogmaticky zajímavé články „De revelatione prophetica“, „De visione et somnio apud prophetas“, „De limitibus prophetiae cognitionis“ a konečně nejpoutavější „De prophetarum extasi“. Vzhledem k perspektivě mluví o defektu perspektivy, ježto prorok přesně nerozlišuje bližší od vzdálenějšího, ale knihy proroků se podobají hvězdnatému nebi, kde nemůžeme pouhým okem určit vzdálenost a velikost hvězd. Dále ukazuje, že izraelské proroci neužívali žádných prostředků, aby přišli do extasy, jak vidíme u ostatních národů. Bezdůvodné jsou námitky moderních, kteří chtějí z proroků vysoustruhovat lidi hysterické a fanatické šílence. Takoví proroci by též byli Boha nedůstojní.

L. IV. „De iis, qui prophetae erant professione“. V této knize rozlišuje proroky pravé od nepravých.

Toto dílo má nesmírnou cenu pro dějiny. Úprava jest velmi originelní. Titul je i hebrejský a zároveň syrský. Nezbytná kniha pro profesory exegese a milovníky Starého zákona. Jak poráží kniha názor o prorocích, jak jej vyměřil dr. Farský v Čsl. katechismu: „Proroci jsou od prvopočátku lidstva nesčetní objevitelé, vědci a myslitelé, kteří hledali pravdy Boží a poznanou pravdou učili národy novému životu.“ F. K. F.

Musica Sacra. Rivista liturgica musicale, Milano (104), Via Arcivescovado N. 1. — Dvouměsíčník pro církevní zpěv a hudbu s 12 str. textu a 16 str. příloh notových. Seriosní a velmi zajímavá publikace, obsahující pojednání o všem, co patří k pojmu církevní hudby (zpěv všech druhů, varhany, zvony). Přílohy jsou krásné. Roční předplatné 14 lir. —es-

Philosophisches Jahrbuch, Fulda, 2. číslo: Nesmírně bohaté číslo hodnotného a cílevědomě řízeného filosofického sborníku německé Goressovy společnosti. V tomto čísle vynikají studie Brinkmannovy o rozumových zdůvodněních základní filosofické jistoty a Brandensteinova klasifikace relací. Číslo podává odborné a podrobné rozborů posledních filosofických novinek, které jsme též uvedli.

Hochland: 8. číslo, Milé překvapení působí toto číslo. Vedle plastické novely Dorflerovy setkáváme se tu s vážnou studií Schaezlorovou o polyfonii. Brilantní jest úvaha o metafysickém smyslu ruské revoluce.

Quartalschrift, theologisch-praktische, Linz, 2. číslo: Z bohatého tohoto odborného časopisu pro duchovenstvo dlužno vyzvednouti Seitzovu studii o demonismu ve spiritismu. Seitz je odborník a vnáší nové světlo do celé otázky. Krásná jsou úvodní slova o potřebě dalšího kněžského sebevzdělání.

Bonner Zeitschrift für Theologie und Seelsorge, Schwann, Düsseldorf. 2. číslo. Benediktin Casel polemizuje s Umbergovým článkem o zbožnosti, plynoucí z liturgie. Důkladně a duchaplně čerpá z pokladů liturgie pro vnitřní život. Velmi poučné jsou překlady theologické literatury, pokyny pro život a pastoraci.

Stimmen der Zeit: Herder, Freiburg (8. sešit). Z čísla vyniká studie Gattererova o průkazné síle okultismu pro záhrobí. Przywara vrací se ke starému, stále ožehavému tématu integrálního katolicismu. Nejcenější jsou přehledy a kritiky v literární rubrice.

S. Emilie Schneider, Žízeň lásky.

Můj nebeský snoubenec ukázal mi své srdce žhavé láskou a pravil:

Zde jest tvé skryté místo odpočinku. Pojď k prameni mé lásky! Jest všem otevřen, ale jen málo nacházejí cestu, která k němu vede. Chci ti říci, ve kterých duších mám zvláštní zalíbení a kterým se co nejdůvěrněji podávám.

Jsou to umrtvené, tiše u mých nohou modlící se duše. Ale jen málo jest těch, co tomu chtějí rozuměti. Mnozí se rmoutí nad mým utrpením, málokterí však chtějí se mnou trpěti. Ach, o jaké milosti se připravují!

Hleď, jak mne zraňují moje duše svou chladnou, odměřenou láskou. Chceš-li, můžeš zahojiti mých ran! Kdybys věděla, jak toužím, zcela se sděliti svým vyvoleným, a to již v tomto životě, a jak toužím podati jim z té lásky, kterou vidíš, kdybys to vše věděla, ještě více bys činila, abys ukojila tuto mou touhu.